TIMUR JA TEMA MEESKOND

Juba kolm kuud polnud soomusdivisjoni komandör polkovnik Aleksandrov kodus käinud. Arvatavasti oli ta rindel.
Suve keskpaiku saatis ta telegrammi, milles soovitas oma tütardel Olgal ja Zenjal ülejäänud osa suvisest koolivaheajast veeta Moskva lähedal suvilas.
Zenja lükkas värvilise pearäti kuklasse, nõjatus harjavarrele ja jäi mossitades seisma Olga ette, kes talle seletas:
«Mina sõidan asjadega ära, sina aga teed korteri korda. Pole sul ühti vaja kulme kortsutada ja huuli limpsida. Siis pane uks lukku. Raamatud vii raamatukokku. Sõbratare ära otsima hakka, vaid mine otse jaama. Sealt saada isale see telegramm. Siis istu rongi ja sõida suvilasse... Jevgenia, sa pead mind kuulama. Ma olen su õde ...»
«Mina sinu oma ka.»
«Jah . .. aga mina olen vanem ... ja lõppude lõpuks käskis niiviisi isa.»
Kui õues hakkas turtsuma ärasõitev auto, ohkas Zenja
271
ja heitis pilgu enese ümber. Kõikjal oli segadus ja korralagedus. Ta läks tolmuse peegli juurde, millest paistis vastu seinal rippuv isa pilt.
Hea küll! Las olla Olga vanem, ja esialgu peab teda kuulama. Aga see-eest on temal, Ženjal, samasugune nina, suu ja kulmud kui isal. Ja tõenäoliselt saab ta ka iseloomult isaga sarnaseks.
Ta sidus juuksed rätikuga tugevamini kinni. Viskas jalast sandaalid. Võttis lapi. Tõmbas laualt lina, pistis ämbri kraani alla, haaras harja ja lohistas läve juurde hunniku prahti.
Peagi hakkas puhkima petrooleumikeetja ja kahisema priimus.
Põrand uhuti veega üle. Tsingist pesuvannis kihises ja mullitas seebivaht.
Möödaminejad vaatasid imestusega kolmanda korruse aknalaual seisvat paljasjalgset, punases sarafanis tütarlast, kes julgelt küüris pärani avatud aknaid.
Veoauto kihutas mööda laia päikesepaistelist teed. Asetanud jalad kohvrile ja nõjatudes pehmele kompsule, istus Olga punutud tugitoolis. Ta süles lebas punane kassipoeg, kes käppadega sasis rukkililleki mpu.
Kolmekümnendal kilomeetril jõudis neile järele Punaarmee motoriseeritud rännakkolonn. Punaarmeelased istusid reastikku puupinkidel, hoidsid püssisuudmeid taeva poole ja laulsid üksmeelselt.
Kui laul kostma hakkas, avanesid laiemale majade uksed ja aknad. Plankude tagant ja väravaist tormasid välja rõõmustavad lapsed. Nad vehkisid kätega, loopisid puna-armeelastele poolvalminud õunu, hüüdsid neile järele «hurraa!» ja alustasid otsekohe lahinguid, tormates ägedate ratsaväe-rünnakutega pujudesse ja nõgesepõõsaisse.
Veoauto keeras suvitusasulasse ja peatus väikese, luude-rohtu kasvanud suvila ees. Autojuht oma abilisega lasksid auto küljelauad alla ja hakkasid asju maha tõstma, kuna Olga avas klaasrõdu ukse.
Siit oli näha suur hooletussejäetud aed. Aia sügavuses kerkis kohmakas kahekorruseline kuur, mille katusel lehvis väike punane lipp.
Olga tuli tagasi auto juurde. Siin jooksis talle ligi käbe vana naisterahvas — see oli naaber, piimanaine. Ta pakkus
272
suvila korrastamiseks oma abi — aknaid, põrandaid ja seinu pesema.

Seni kui naabrinaine pesunõusid ja nartse kokku otsis, võttis Olga kassipoja ja läks aeda.
Varblaste poolt tühjaksnokitud kirsipuude tüvedel läikis kuum vaik. Lõhnas tugevasti sõstra, kummeli ja koirohu järele. Kuuri sammaldunud katus oli lagunenud ja aukudest tõusid ülespoole ning kadusid lehestikku mingisugused peened nöörjuhtmed. Olga puges läbi sarapiku ja pühkis näolt ämblikuvõrgu.
Mis see siis on? Punast lippu katusel enam polnud ja seal paistis ainult varras. Äkki kuulis Olga kiiret ärevat sosinat. Ja korraga, kuivi oksi murdes, lendas raske redel — toosama, mis viis üles kuuri pööninguakna juurde, — raginal mööda seina alla ja prantsatas kõmavalt vastu maad, surudes enda alla takjaid.
Nöörjuhtmed katusel hakkasid võnkuma. Kassipoeg kriimustas Olga käsi ja hüppas kukerpalli nõgestesse. Olga peatus arusaamatuses, vaatas ringi ja kuula-tas. Kuid ei aia roheluses, ei võõra tara taga ega kuuri tumedas akna-ruudus polnud kedagi näha ega kuulda.
Ta läks tagasi trepi juurde.
«Need on poisikesed, kes võõrastes aedades vallatusi teevad,» seletas Olgale piimanaine. «Eile raputasid naabritel kaks õunapuud tühjaks, murdsid maha pirnipuu. Niisugused on nüüd lapsed... huligaanid. Kallis, mina saatsin poja Punaarmeesse teenima. Enne seda ei joonud ta viinagi. «Hüvasti, ema!» ütles. Läks ja vilistas armsake. Õhtupoolikul, mõistagi, läks mul meel nukraks, nutsin pisut, öösel ärkasin ja mulle viirastus, et õues keegi edasi-tagasi jooksis ja nuuskis. Noh, mõtlesin, nüüd olen ma üksildane inimene, kaitset pole kelleltki loota. Palju mulle vanale õige vaja ongi? Kopsa telliskiviga pähe, ja olengi valmis. Aga jumal halastas — midagi ei varastatud. Nuuskisid, nuuskisid ja kadusid. Mul oli õues tünn — tammest, kahekesigi ei lükka ümber, — selle olid veeretanud paarikümne sammu võrra värava poole. Ja kõik. Aga mis rahvas see oli, mis inimesed, see on teadmata.»
Videvikus, kui koristamine oli lõpetatud, läks Olga rõdule. Siin võttis ta ettevaatlikult nahkkattest välja valge, pärlmutrist sädeleva akordioni — isa kingituse, mille ta oli saatnud Olgale sünnipäevaks.

Olga asetas akordioni põlvedele, viskas rihma üle õla ja hakkas meenutama hiljuti kuuldud laulukese viisi.
Ah, kui üksainus kord
ma saaksin veel teid näha.
ah, kui üksainus kord ...
paar korda .... kolm ...
Kuid teie ei saa aru,
sest lendate kui maru,
kuis ootasin teid ma kuni koiduvalgeni.
Jaa!
Lendurid-piloodid! Relvastus ja pommid!
Lendasidki kaugeretkele. Ma ei teagi, millal tagasi te jõuate. Ainujt tulge jälle siia tagasi.
Juba lauldes heitis Olga mitu valvsat pilku tumeda põõsa poole, mis kasvas õuel plangu ääres.
Lõpetanud mängimise, tõusis ta kiiresti üles, ja pöördudes põõsa suunas, küsis valjusti:
«Kuulge! Miks te end peidate ja mida teil siit vaja on?»
Põõsa tagant tuli välja tavalises valges ülikonnas mees. Ta langetas pea ja vastas viisakalt:

«Ma ei peida end. Olen ise ka pisut artist. Ma ei tahtnud teid segada. Ja nii ma siis seisin ning kuulasin.»
«Jah, aga te oleksite võinud seista tänaval ja kuulata sealt. Teie aga olete millegipärast üle aia roninud.»
«Mina? Üle aia?» solvus mees. «Vabandust, ma pole kass. Seal, aia nurgas, on latid lahti kistud ja ma pääsesin tänavalt sisse selle mulgu kaudu.»
«Selge!» muigas Olga. «Aga siin on jalgvärav. Ja olge lahke ning pääsege selle kaudu tänavale tagasi!»
Mees oli kuulekas. Sõnalausumata väljus ta jalgvära-vast, pani selle enda järel riivi, ja see meeldis Olgale.
«Pidage!» peatas ta noormehe ja astus trepiastmelt maha. «Kes te olete? Näitleja?»
«Ei,» vastas mees. «Ma olen insener-mehaanik ja vabal ajal mängin ning laulan meie tehaseooperis.»
«Kuulge, saatke mind jaama,» tegi Olga eneselegi ootamatult ning lihtsalt ettepaneku. «Ma ootan nooremat õekest. On juba pime, hilja, aga teda ikka veel ei tule. Ma ei karda kedagi, kuid ma ei tunne veel siinseid tänavaid.

Ent pidage, milleks te väravat avate? Te, võite oodata mind ka aia taga.»
Ta viis akordioni ära, heitis räti õlgadele ja läks pimedale, kastest ja lilledest lõhnavale tänavale.
Olga oli Zenja peale vihane ja seepärast rääkis ta teel oma kaaslasega vähe. Too ütles talle, et teda hüütakse Georgiks, et tema perekonnanimi on Garajev ja et ta töötab autotehases insener-mehaanikuna.
Ženjat oodates olid nad mööda lasknud juba kaks rongi; lõpuks möödus ka kolmas, viimane.
«Küll näeb vaeva selle kõlvatu tüdrukuga!» hüüatas Olga kurvalt. «Oleksin ma veel neljakümneaastane või vähemalt kolmekümnene. Aga tema on kolmteist, mina kaheksateist, ja seepärast ei kuula ta mind üldse.»
«Neljakümmet pole vaja!» tõrjus Georgi otsustavalt. «Kaheksateist on palju parem! Ärge asjatult muretsege. Teie õde saabub varahommikul.»
Perroon jäi tühjaks. Georgi võttis portsigari. Otsekohe tulid tema juurde kaks ulja ilmega poisikest, kes tuld ootama jäädes võtsid välja oma paberossid.
«Noormees,» lausus Georgi, tõmbas tikku ja valgustas vanema poisi nägu. «Enne kui ulatada minu poole paberossi, on vaja teretada, kuna mul oli juba au teiega tutvuda pargis, kus te tööd armastavalt uuest plangust lati lahti kangutasite. Teie nimi on Mihhail Kvakin. Kas pole nii?»
Poisike hakkas nohisema ja taganes, Georgi aga kustutas tiku, võttis Olgal käe alt kinni ja saatis ta koju.
Kui nad olid eemaldunud, torkas teine poisike ilastatud paberossi kõrva taha ja küsis hooletult:
«Kust see propagandist on välja ilmunud? Kas kohalik?»
«Kohalik,» kostis Kvakin vastu tahtmist. «See on Timka Garajevi onu. Saaks Timka kätte, kolgiks ta läbi. Ta on endale kamba kogunud ja näib, et nad sepitsevad midagi meie vastu.»
Siis märkasid mõlemad semud platvormi lõpul laterna all hallipäist auväärset džentelmeni, kes kepile toetudes trepist alla astus.
See oli kohalik elanik doktor F. G. Kolokoltšikov. Poisid jooksid talle järele ja küsisid valjusti, kas tal on tikke. Nende välimus ja hääl ei meeldinud sellele džentelmenile, ta pöördus ümber, ähvardas neid oma oksliku kepiga ja läks väärikalt oma teed.

Moskva jaamast ei jõudnud Ženja isale telegrammi saata, seepärast otsustas ta rongilt maha tulles otsida üles asunduse postkontor.
Ta sammus läbi vana pargi ja jõudis kellukaid korjates märkamatult kahe viljapuuaedadega piiratud tänava ristumiskohale; tänavate tühjus näitas selgesti, et ta ei olnud sattunud üldse mitte sinna, kuhu oli vaja.
Läheduses nägi ta väikest vilgast tüdrukut, kes kirudes tiris sarvist tõrgest kitse.
«Ütle, kallis, palun,» hüüdis talle Zenja, «kuidas pääseb süt postile?»
Samal hetkel rebis kits end lahti, vangutas sarvi ja pistis tuhatnelja kihutama mööda parki, tüdruk aga tormas talle kisaga järele. Zenja vaatas ringi: juba hämardus, kuid inimesi ümbruses näha ei olnud. Ta avas ühe halli kahekorruselise suvila jalgvärava ja läks mööda teerada rõdu juurde.
Ust avamata küsis Zenja valjusti, kuid väga viisakalt:
«Ütelge, palun, kuidas ma siit postile pääseksin?»
Talle ei vastatud. Ta seisis veidi, mõtles, avas ukse ja läks läbi koridori tuppa. Pererahvast ei olnud kodus. Sellest segadusse viiduna pöördus ta ümber, et väljuda, kuid äkki roomas laua alt kuuldamatult välja suur helekollane koer. Tähelepanelikult vaatas ta kohmetunud tüdrukut, urises tasakesi ja heitis põigiti ukse ette.
«Sa oled rumal!» hüüdis Zenja, ehmatusest sõrmi laiali ajades. «Ma pole varas! Ma pole teilt midagi võtnud. See siin on meie korteri võti. See on telegramm isale. Mu isa on komandör. Said aru?»
Koer vaikis ega liigutanud end. Zenja lähenes tasahilju lahtisele aknale ja jätkas:
«Noh. nii! Sa lamad? Lama pealegi. . . Väga hea koerake ... Niisugune tark, sümpaatne.»
Kuid vaevalt sai Zenja käega aknalauda puudutada, kui sümpaatne koer ähvardava urinaga püsti kargas, ja Zenja hüppas hirmuga diivanile, tõmmates jalad enda alla.
«Väga kummaline,» sõnas ta peaaegu nuttes. «Sa püüa röövleid ja spioone, mina aga olen . . . inimene. Jah!» Ta näitas koerale keelt: «Tola!»
Zenja pani võtme ja telegrammi laua äärele. Tuli oodata pererahvast.
Möödus tund, teine . . . Läks juba pimedaks. Läbi lahtise

akna kostsid kauged veduriviled, koerte haukumine, võrkpalli löögimatsud. Kuskil mängiti kitarri. Ainult siin, halli suvila juures, oli kõik vaikne, hääletu.
Zenja asetas pea kõvale diivanirullile ja puhkes tasakesi nutma.
Lõpuks uinus ta raskelt.
Ta ärkas alles hommikul.
Akna taga sahises lopsakas, vihmast pestud lehestik. Läheduses kägises kaevuvinn. Kuskil saeti puid, kuid siin, suvilas, oli endiselt vaikne.
Pea all oli Zenjal nüüd pehme nahkpadi ja ta jalad olid kaetud õhukese linaga. Koera põrandal polnud.
Niisiis oli öösel keegi siin käinud!
Zenja hüppas üles, lükkas juuksed tagasi, kohendas kortsunud sarafani, võttis laualt võtme, saatmata jäänud telegrammi ja tahtis ära joosta.
Siis nägi ta laual paberilehte, millel oli sinise pliiatsiga suurelt kirjutatud:
«Tüdruk, kui sa ära lähed, löö uks tugevasti kinni.» Allpool seisis allkiri «Timur».
«Timur? Kes see Timur on? Oleks vaja näha ja tänada seda inimest!»
Ta vaatas kõrvaltuppa. Seal asus kirjutuslaud, sellel tindipott, tuhatoos, väike peegel. Paremal, autojuhi nahk-säärekaitsete kõrval, vedeles vana, kulunud revolver. Siinsamas laua kõrval seisis narmendavas ja kriimustatud tupes kõver türgi mõõk. Zenja pani käest võtme ja telegrammi, katsus mõõka, võttis selle tupest välja, tõstis tera pea kohale ja vaatas peeglisse.

Ta ilme oli nüüd karm ja ähvardav. Hea oleks end niiviisi üles võtta lasta ja siis pilt kooli viia! Võiks luisata, et isa oli teda kunagi endaga rindele kaasa võtnud. Vasakusse kätte võib võtta revolvri. Vaat nii. See on veel parem. Ta tõmbas kulmud nii kortsu kui sai, surus huuled kokku, sihtis peeglisse ja vajutas päästikule:
Lajatas pauk. Suits kattis aknad. Lauapeegel kukkus tuhatoosile. Jättes võtme ja telegrammi lauale, jooksis paugust uimane Zenja toast välja ja tormas sellest kummalisest, ohtlikust majast eemale.
Mingit teed mööda jõudis ta jõe kaldale. Nüüd polnud tal ei Moskva korteri võtit, ei telegrammi kviitungit
277
ega telegrammi ennast. Ja nüüd tuli kõigest Olgale jutustada: koerast, ööbimisest tühjas suvilas, türgi mõõgast ja lõpuks tulistamisest. Paha lugu! Oleks isa siin olnud, tema oleks aru saanud. Olga aga ei saa aru. Olga kas vihastab või hakkab koguni nutma. Ja see on veelgi hullem. Nutta oskas Ženja isegi. Olga pisaraid nähes oli tal alati tahtmine ronida kas telefoniposti, kõrge puu või korstna otsa.
Et julgust koguda, käis Ženja suplemas ja läks siis tasahilju oma suvilat otsima.
Kui ta trepist üles astus, seisis Olga köögis ja süütas priimust. Samme kuuldes pöördus ta ümber ning jäi vaikivana ja vaenulikult Zenjale otsa vaatama.
«Tere, Olja!» ütles Ženja, peatudes ülemisel trepiastmel, ja püüdis naeratada. «Olja, ega sa tõrelema hakka?» «Hakkan!» vastas Olga, õelt silmi pööramata. «Noh, tõrele,» nõustus Ženja alandlikult. «Tead, missugune imelik juhtum, missugune ebatavaline seiklus mul oli! Olja, ma palun sind, ära kortsuta kulme, pole midag? kohutavat, ma lihtsalt kaotasin korterivõtme ega saatnud isale telegrammi...»
Ženja vidutas silmi ja tõmbas hinge, kavatsedes kõik korraga välja pahvatada.
Siis aga paiskus jalgvärav maja ees raginal lahti. Õue hüppas sassis karvaga ja üleni takjanuppudega kaetud kits ning, hoides sarvi madalal, sööstis aiasügavusse. Kisades jooksis tema järel Ženjale juba tuttav paljasjalgne tüdruk.
Kasutades sellist juhust, katkestas Ženja ohtliku jutuajamise ja ruttas kitse aiast välja ajama.
Ta jõudis tüdrukule järele, kui see raskesti hingeldades kitsel sarvist kinni hoidis.
«Tütarlaps, kas sa ei ole midagi kaotanud?» küsis tüdruk Ženjalt, rääkides kiiresti läbi hammaste ja vahetpidamata kitse jalaga pekstes.
«Ei,» ei taibanud Ženja.
sAga kelle oma see on? Kas mitte sinu?» Ja tüdruk näitas talle Moskva korteri võtit.
«Minu,» vastas Ženja sosinal, piiludes aralt rõdu poole.
«Võta võti, kiri ja kviitung, telegramm on juba ära saadetud,» vuristas tüdruk endist viisi ruttu ja läbi hammaste.
278
Ta surus Ženjale pihku paberisse keeratud pakikese ja lõi kitse rusikaga.
Kits pistis kareldes liduma jalgvärava poole ning paljasjalgne tüdruk tormas talle otse läbi ohakate, läbi nõgeste nagu vari järele. Ja korraga olid nad jalgvärava taha kadunud.
Ženja tõmbus kössi, otsekui oleks teda, aga mitte kitse pekstud, ja avas pakikese.
«See on võti. See on telegrammi kviitung. Tähendab, et keegi saatis telegrammi isale ära. Aga kes? Ahah, siin on kiri! Mis see siis on?»
Ses kirjas oli sinise pliiatsiga suurelt kirjutatud:
«Tüdruk, kodus ära karda kedagi. Kõik on korras ja keegi ei saa minu käest midagi teada.» Allpool seisis allkiri «Timur».
Nagu nõiutud, pistis Ženja kirja tasakesi tasku. Siis ajas ta end sirgu ja läks juba rahulikult Olga juurde.

Olga seisis ikka veel samal kohal süütamata priimuse juures ja ta silmi olid valgunud pisarad.
«Olja!» hüüatas siis Ženja murelikult. «Ma tegin nalja. Noh, mispärast sa minu peale pahane oled? Ma tegin kogu korteri korda, ma küürisin aknad, ma tegin, mis suutsin, ma pesin puhtaks kõik nartsud, kõik põrandad. Siin on võti ja isale saadetud telegrammi kviitung. Ja lase ma parem suudlen sind. Tead, kuidas ma sind armastan! Kui sa tahaksid, hüppaksin kas või katuselt nõgestesse!»
Ja ootamata, kuni Olga midagi vastab, viskus Ženja talle kaela.
«Jah. .. aga mina muretsesin,» lausus Olga meeleheitega. «Ja alati on sul rumalad naljad... Isa aga käskis mind ... Ženja, jäta! 2enka, mul on käed petrooleumiga koos! 2enka, vala parem piima ja pane kastrul priimusele!»
«Ma ... ei saa ilma naljadeta,» pomises Ženja, kui Olga kraani juures seisis.
Ta pani priimusele kastruli, piimaga, puudutas taskus olevat kirja ja küsis:
«Olja, kas jumal on olemas?»
«Ei ole,» vastas Olga ja pistis pea kraani alla.
«Aga kes on?»
«Jäta mind rahule!» vastas Olga tusaselt. «Kedagi ei ole!»
Ženja vaikis pisut ja küsis jälle:
279
«Olga, kes on Timur?»
«See pole jumal, see oli üks niisugune tsaar,» vastas Olga vastu tahtmist, seebitades oma nägu ja käsi, «õel, lombakas, keskajast.»
«Aga kui mitte tsaar, kui mitte õel ega ka mitte keskajast, kes siis?»
«Siis ma ei tea. Jäta mind rahule! Ja mis sul selle Timuriga tegemist on?»
«Mulle näib, et ma seda inimest väga armastan.»
«Keda?» Ja arusaamatuses tõstis Olga seebivahuga kaetud näo. «Mida sa seal aina pobised ja välja mõtled, ei lase mind rahulikult pesta. Oota ainult, tuleb isa, küll ta su armastust arutab.»
«Mis nüüd isa!» hüüatas Ženja murtult, paatosega. «Kui ta tulebki, siis üsna lühikeseks ajaks. Ja tema juba üksildast ning kaitsetut inimest solvama ei hakka.»
«Kas see üksildane ning kaitsetu oled sina?» küsis Olga umbusklikult. «Oh, Zenka, ma ei tea, mis inimene sa küll oled ja kellesse sa oled läinud!»
Nüüd langetas Zenja pea ja silmitsedes oma nägu, mis peegeldus teekannu kumeralt, nikeldatud pinnalt, vastas uhkelt ning pikema mõtlemiseta:
«Isasse. Ainult. Temasse. Üksinda. Ja rohkem ei kellessegi maailmas.»
Elatanud džentelmen doktor F. G. Kolokoltšikov istus oma aias ja parandas seinakella.
Tema ees seisis nukra näoga ta pojapoeg Kolja.
Näis, nagu oleks ta vanaisale töö juures abiks. Tegelikult oli ta juba terve tunni hoidnud käes kruvikeerajat, oodates, millal vanaisal seda tööriista vaja läheb. Terasest spiraalvedru, mida tuli oma kohale asetada, oli kangekaelne, kuid vanaisa oli kannatlik. Ja näis, et sellele ootamisele ei tulegi lõppu. See oli seda pahandavam, et naabri aia tagant oli juba mitu korda paistnud Sima Simakovi, väga osava ja asjatundliku poisi kräsus pea. Ja see Sima Simakov tegi Koljale keelega, peaga ja kätega niivõrd kentsakaid ja saladuslikke märke, et isegi Kolja viieaastane õde Tatjanka, kes istus pärna all ja keskendunult püüdis laisalt aelevale koerale takjanuppu suhu toppida, hakkas äkki kisama ning tõmbas vanaisa püksisäärest, mispeale Sima Simakovi pea silmapilkselt kadus.
290
Lõpuks oli vedru oma kohal.

«Inimene peab vaeva nägema,» lausus hallipäine džentelmen F. G. Kolokoltšikov manitsevalt, kergitades oma niisket laupa ja pöördudes Kolja poole. «Sul aga on niisugune nägu, nagu kostitaksin sind kastoorõliga. Anna mulle kruvikeeraja ja võta tangid. Töö õilistab inimest. Ja sinul on just hingelisest õilsusest puudus. Näiteks eile sõid sa neli portsjonit jäätist, aga nooremale õele ei andnud.»
«Ta valetab, häbematu!» hüüdis solvunud Kolja ja heitis Tatjankale vihase pilgu. «Kolm korda andsin talle kahe korra kaupa hammustada. Tema aga läks minu peale kaebama ja teel näppas veel ema laualt neli kopikat.»
«Aga sina ronisid öösel köit pidi aknast alla,» sähvas Tatjanka külmavereliselt, pead pööramata. Sinul on padja all latern. Ja eile pildus keegi huligaan meile magamistuppa kive. Viskas ja vilistas, viskas ja jälle vilistas.»
Kolja Kolokoltšikovil jäi neist häbematu Tatjanka jultunud sõnadest hing kinni. Värin läbistas teda pealaest jalatallani. Kuid õnneks ei pööranud töössesüvenenud vanaisa sellisele ohtlikule laimule tähelepanu või ta lihtsalt ei kuulnud seda. Parajasti astus aeda piimanaine plekknõudega ja hakkas kruusiga piima mõõtes kaebama:
«Minul, isa Fjodor Grigorjevitš, tahtsid sulid öösel tammise tünni õuest minema veeretada. Täna aga räägivad inimesed, et hommikul, kui valgeks minema hakkas, on nähtud kahte inimest mu katusel: istunud teised, neetud, korstna otsas ja kõigutanud jalgu.»
«Kuidas korstna otsas? Missuguse eesmärgiga?» hakkas imestunud džentelmen pärima.
Siis kostis kanala poolt loginat ja kõlinat. Kruvikeeraja hallipäise džentelmeni käes võpatas ja kangekaelne vedru lendas oma pesast välja ning kolksatas vingudes vastu plekk-katet. Kõik, isegi Tatjanka ja laisk koer, pöördusid ühekorraga ümber, mõistmata, kustkohalt heli kostis ning milles asi seisab. Kolja Kolokoltšikov aga lippas sõna lausumata nagu jänes üle porgandipeenarde ja kadus aia taha.
Ta peatus lehmalauda juures, millest samuti nagu kana-lastki kostsid järsud helid, otsekui oleks keegi kaalupom-miga vastu terasrööpa tükki tagunud. Siin ta kohtuski Sima Simakoviga ja küsis ärevalt:

«Kuule ... ma ei saa aru. Mis see on? ... Häire?»
«Ah, ei! See on vist vorm number ühe järgi üldise kokkukutse signaal.»
Nad hüppasid üle aia, lipsasid läbi parki ümbritsevas taras oleva augu. Siin kohtasid nad laiaõlgset tugevat poissi Geikat. Varsti jooksis kohale ka Vassili Ladõgin. Ja veel ja veel keegi. Käratult ja vilkalt, ainult nendele tuntud leid mööda, tormasid nad mingi eesmärgi poole, jooksul lühidalt sõnu vahetades:
«On see häire?»
«Ah, ei! See on vorm number ühe järgi üldine kokkukutse.»
«Mis kokkukutse? See pole «kolm — stopp, kolm — stopp». Seal ajab ju mingisugune tola ratast ringi kümne tiiru kaupa järjest.»
«Eks vaatame!»
«Ja-jah, kontrollime!»
«Edasi! Välgukiirusel!»
Sel ajal seisis suvila toas, kus oli ööbinud Zenja, pikk, tumedajuukseline, umbes kolmeteistkümneaastane poisike. Tal olid jalas kerged mustad püksid ja seljas tumesinine lühikeste varrukatega särk, mille rinnale oli välja õmmeldud punane viisnurk.
Tema juurde astus halli sassis peaga vanamees. Selle lõuendist särk oli vilets, tohutu laiad püksid täis lappe. Ta vasaku jala põlve külge oli rihmadega kinnitatud rohmakas puujalg. Ühes käes hoidis ta kirjakest, teisega surus vana, kulunud revolvrit.

««Tüdruk, kui sa ära lähed, löö uks tugevasti kinni»,» luges vanamees pilkavalt. «Sa ehk siiski ütleksid mulle, kes meie diivanil täna ööbis?»
«Üks tuttav tüdruk,» vastas poisike vastumeelselt. «Minu äraolekul oli koer teda kinni pidanud.»
«Ennäe, kuidas valetab!» vihastas vanamees. «Kui ta oleks sulle tuttav olnud, siis oleksid sa teda siin kirjas nimepidi nimetanud.»
«Kui ma kirjutasin, siis ma teda ei tundnud. Aga nüüd tunnen.»
«Ei tundnud ... Ja sa jätsid ta hommikul üksinda ... korterisse? Sina, mu sõber, oled haige ja sind on vaja hullumajja saata. See nurjatu lõhkus peegli, lõi puruks
282
tuhatoosi. Hea, et revolver oli laetud paukpadrunitega. Kui aga seal oleksid olnud lahingupadrunid?»
«Noh, onu.. . lahingupadruneid sul ju pole, kuna su vaenlaste relvad ja mõõgad on... lihtsalt puust.»
Näis, nagu oleks vanamees naeratanud. Kuid siis raputas ta sassis pead ja lausus karmilt:
«Vaata ette, poiss! Mina panen kõike tähele. Sinu teod, nagu ma näen, on tumedad, ja vaata, et ma sind nende eest ema juurde tagasi ei saada!»
Kompsides puujalaga, läks vanamees trepist üles. Kui teda enam ei paistnud, hüppas poisike püsti, haaras tuppa jooksnud koeral käppadest kinni ja suudles teda otse koonule.
«Ahah, Rita! Sisse kukkusime. Pole viga, ta on täna heas tujus. Kohe hakkab taiaulma.»
Ja nii oligi. Ülalt toast kostis hääle puhtakskõhimist. Seejärel mingisugune tral-la-la!... Ja lõpuks hakkas madal bariton laulma:

...Ju kolmas öö mul pole und.
Ma aina näen,
et miski liigub sala sünges vaikuses...

«Pea, hull koer!» hüüatas Timur. «Mis sa kisud mu pükse, ja kuhu sa mind tirid?»
Äkki lõi ta onu juurde viiva ukse paukudes kinni ja läks koera järel läbi koridori verandale.
Veranda nurgas väikese telefoni lähedal tuksles, hüples ja peksles vastu seina nööri külge seotud pronks-kelluke.
Poisike surus kellukese pihku ja mässis nööri ümber naela. Tõmblev nöör lõtvus, nähtavasti katkes. Siis kahmas imestunud ja vihane poiss telefonitoru.
Tund aega enne seda, kui see kõik juhtus, istus Olga laua ääres. Ta ees lebas füüsika õpik. Zenja tuli sisse ja võttis joodipudeli. «Zenja,» küsis Olga rahulolematult, «kus sa oma õla kriimustasid?»
«Ma läksin,» vastas Zenja muretult, «aga teel oli midagi niisugust torkavat või teravat. Nii see juhtuski.»
«Mispärast minu teel midagi torkavat ega teravat ei ole?» osatas teda Olga.
«Pole tõsi! Sinu teel on matemaatika eksam. See on nii
283
hästi torkav kui ka terav. Vaata veel, et lõikad sisse!... Oljake, ära hakka inseneriks, hakka arstiks,» rääkis Zenja, asetades Olga ette lauapeegli. «Noh, vaata: mis insener sinust saab? Insener peab olema nii... nii... ja nii...» (Ta tegi kolm energilist grimassi.) «Sinul aga on nii... nii... ja nii...» Nüüd Zenja liigutas silmi, kergitas kulme ja naeratas väga õrnalt.

«Rumal!» ütles Olga ja kallistas teda, suudles ning tõukas siis kergelt eemale. «Mine ära, Zenja, ja ära sega. Sa võiksid parem kaevust vett tooma minna.»
Zenja võttis taldrikult õuna, läks eemale nurka, seisis veidike akna juures, nööpis siis akordioni katte lahti ja lausus:
«Tead, Olja! Täna tuli minu juurde mingisugune onuke. Välimuselt polnud viga — heledajuukseline, valges ülikonnas. Ta küsis: «Tütarlaps, kuidas su nimi ön?» Ma vastasin: «Zenja ...»»
«Zenja, ära sega ja ära kisu pilli,» lausus Olga, pööramata pead ning tõstmata pilku raamatult.
««Sinu õe nimi on vist Olga?»» jätkas Zenja akordioni välja võttes.
«Zenja, ära sega ja ära kisu pilli!» kordas tahtmatult kuulatama jäänud Olga.
««Sinu õde mängib hästi,» ütles ta. «Kas ta ei tahaks konservatooriumis õppida?»» (Zenja sai akordioni kätte ja viskas rihma üle õla.) ««Ei,» seletasin talle mina, '«ta õpib juba raudbetooni erialal.» Tema lausus: «Aa-a!»» (Zenja vajutas ühele klahvile.) «Mina aga vastasin talle: «Be-e!»» (Zenja vajutas teisele klahvile.)
«Kõlvatu plika! Pane pill ära!» hüüdis Olga üles hüpates. «Kes sul lubas mingisuguste onukestega jutuajamisi alustada?»
«Küll ma panen,» solvus Zenja. «Mina pole alustanud. Tema alustas. Ma tahtsin sulle edasi jutustada, aga nüüd ei jutusta. Oota, las tuleb isa, küll ta sulle näitab!»
«Mulle? Sulle näitab ta. Sa segad mu õppimist.»
«Ei, sulle!» hõikas tühja ämbri haaranud Zenja juba trepilt. «Ma jutustan talle, kuidas sa mind sada korda päevas küll petrooleumi, küll seepi, küll vett tooma ajad! Ma pole sulle veoauto, hobune ega traktor.»
Zenja tõi vett ja asetas ämbri pingile. Kuna aga Olga seda tähelegi ei pannud, vaid istus raamatu kohale kummardunult, läks ta solvunult aeda.

Jõudnud vana kahekorruselise kuuri esisele muruplatsile, võttis Zenja taskust ragulka, tõmbas kummi pingule ja laskis taeva poole väikese papp-parašütisti.
Parašütist, lennanud jalad ülespidi õhku, pöördus seal ümber. Tema kohal avanes helesinine paberist kuppel. Siis aga puhus tugev tuulehoog, kandis parašütisti kõrvale ja see kadus kuuri tumedasse pööninguaknasse.
Avarii! Papist inimesekest oli vaja hädast välja aidata. Zenja käis ümber kuuri, mille auklikust katusest hargnesid igasse külge peened nöörjuhtmed. Ta tiris akna juurde pehkinud redeli, ronis seda mööda üles ja hüppas pööningule.
Väga kummaline! Sellel pööningul elati. Seinal rippusid nöörivihid, latern, kaks ristamisi asetatud signaallippu ja asula kaart, mis oli üleni täis joonestatud arusaamatuid märke. Nurgas vedeles sületäis kotiriidega kaetud õlgi. Sealsamas seisis kummulikeeratud vineerkast. Lagunenud, sammaldunud katuse ääres paistis suur tüürirattataoline ratas. Ratta kohal rippus omatehtud telefon.
Zenja piilus läbi prao. Nagu meri õõtsus ta ees aedade tihe lehestik. Taevas mänglesid tuvid. Ja siis otsustas Zenja: olgu tuvid kajakaiks, see vana kuur oma nööride, laternate ja lipuga — suureks laevaks. Tema ise hakkab kapteniks.
See valmistas talle lõbu. Ta pööras tüüriratast. Pingul-olevad juhtmed hakkasid võnkuma, undama. Tuul mühises ja kihutas rohelisi laineid. Ja Zenjale näis, et ta laev-kuur pöörab end lainetel aeglaselt ning rahulikult.
«Tüürige vasakule!» käsutas Zenja valjusti ja surus tugevamini rasket ratast.
Läbi katusepragude tungivad kitsad sirged päikesekiired langesid ta näole ja kleidile. Zenja kujutles, et need on vaenlase laevad, kes otsivad teda oma helgiheitjatega, ja ta otsustas nendega lahingut alustada.

Kõigest jõust pööras ta kägisevat ratast, manööverdas paremale ja vasakule ning hüüdis võimsalt käsklusi.
Helgiheitja teravad sirged kiired kahvatusid, kustusid. Muidugi polnud see päike, mis pilve taha kadus. See oli vaenlase hävitatud eskaader, mis põhja läks.
Lahing oli lõppenud. Zenja pühkis tolmuse käega otsaesist, kui äkki lõi seinal tirisema telefon. Seda polnud Zenja oodanud: ta oli arvanud, et see telefon on lihtsalt mänguasi. Teda valdas ebameeldiv tunne. Ta võttis toru.
285
Selge ja järsk hääl küsis:
«Hallo! Hallo! Vastake. Kes on see eesel, kes seal lõhub juhtmeid ja annab rumalaid, arusaamatuid signaale?»
«See pole eesel,» pomises täbarasse seisukorda sattunud Ženja. «See olen mina — Ženja!»
«Hullumeelne tüdruk!» karjus sama hääl järsult ning peaaegu ehmunult. «Jäta tüüriratas rahule ja jookse minema. Praegu tormavad kokku ... inimesed ning annavad sulle naha peale.»
Ženja viskas toru ära, ent oli juba hilja. Luugi vahelt paistis juba kellegi pea: see oli Geika, tema järel Sima Simakov, Kolja Kolokoltšikov, nende järel aga ronis veel palju poisse..
«Kes te olete?» küsis Ženja hirmunult ja tõmbus akna juurest tagasi. «Minge ära! ... See on meie aed. Ma pole teid siia kutsunud.»
Kuid tiheda seinana, õlg õla kõrval, astusid poisid vaikides Ženja poole. Ja Ženja, märgates, et ta on nurka surutud, karjatas.
Samal hetkel vilksatas luugi kohal veel üks vari. Kõik pöördusid ümber, andes teed. Ja Ženja ette astus pikk tumedajuukseline poisike sinises spordisärgis, mille rinnale oli välja õmmeldud punane viisnurk.
«Tasemini, Ženja!» sõnas ta valjusti. «Karjuda pole vaja. Keegi sind ei puutu. Meie oleme sinuga tuttavad. Mina olen Timur.»
«Sina oled Timur!» hüüatas Ženja umbusklikult, ajades pärani oma pisarais silmad. «Sina katsid mind öösel linaga? Sina jätsid mulle lauale kirja? Sina saatsid isale rindele telegrammi, minule aga saatsid võtme ja kviitungi? Aga milleks? Mis eest? Kust sa mind tunned?»
Siis astus Timur ta juurde, võttis ta käe ning vastas:
«Jää meie juurde! Istu ja kuula, siis mõistad kõik.»
Poisid istusid kottidega kaetud õlgedele ümber Timuri, kes laotas enda ette asula kaardi.
Pööninguaknast kõrgemal oleva ava juures istus nõõr-kiigel vaatleja. Tal oli kaelas pael, selle otsas kulunud teatribinokkel.
Timuri lähedal istus Ženja, kes kuulas ning silmitses teraselt kõike, rais toimus selle kõigile tundmatu staabi nõupidamisel.
Kõneles Timur:
286
«Homme koidu ajal, kui inimesed veel magavad, parandame mina ja Kolokoltšikov ära tema (ta näitas Ženjale) poolt purustatud juhtmed.»
«See magab maha,»torkas vahele suurepealine madruse-särki kandev Geika. «Ta ärkab alles hommikusöögiks või lõunaks.»
«Laim!» hüüdis Kolja Kolokoltšikov kogeldes ja hüppas üles. «Mina tõusen koos esimese päikesekiirega.»
«Ma ei tea, missugune kiir päikesel on esimene, missugune teine, aga tema magab tingimata maha,» jätkas Geika kangekaelselt.

Siis vilistas köitel kõikuv vaatleja. Poisid hüppasid püsti.
Teed mööda kihutas tolmupilvedesse mattunud hobu-kahurväe divisjon. Kiiresti vedasid võimsad, rihmade ja raudade abilrakendatud hobused enda järel rohelisi mürsukaste ja hallides katetes suurtükke.
Tuulest karedate ja päevitunud nägudega sõitjad[1] hobustel pöörasid uljalt nurga taha, ilma et oleksid sadulas nõksatanud, ja patareid kadusid üksteise järel võsastikku.
Divisjon kihutas minema.
«Nad sõitsid jaama, laadimisele,» seletas Kolja Kolokoltšikov tähtsalt. «Ma näen juba nende mundrist, millal nad lähevad õppustele, millal paraadile, millal kuskile mujale.»
«Näe pealegi, aga ole vakka!» peatas teda Geika. «Meil on endalgi silmad. Teate, poisid, see lobiseja tahab Punaarmeesse põgeneda!»
«Ei tohi,» segas vahele Timur. «See on üsna ilmaaegne kavatsus.»
«Kuidas ei tohi?» küsis Kolja punastades. «Aga miks varem poisid alati rindele jooksid?»
«See oli varem! Aga nüüd on kõigile ülemustele ja komandöridele antud kõva käsk meiesuguseid sealt nattipidi minema kihutada.»
«Kuidas minema kihutada?» hüüdis Kolja ägestunult ja veel enam punastades. «See tähendab... omasid või?»
«Just nimelt!...» Ja Timur ohkas. «See tähendab — omasid! Aga nüüd, poisid, asja juurde.»
Kõik istusid kohtadele.
«Kõveral põiktänaval, maja number kolmkümmend neli aias on tundmatud poisid teinud õunapuu tühjaks,» teatas

nördimusega Kolja Kolokoltšikov. «Nad murdsid katki kaks oksa ja tallasid ära lillepeenra.»
«Kelle maja?» Ja Timur heitis pilgu ruudulisse vihikusse. «Punaarmeelase Krjukovi maja. Kes meil siin on endine spetsialist võõraste aedade ja õunapuude alal?»
«Mina,» kostis kohmetunud hääl.
«Kes seda võis teha?»
«Seda tegid Miša Kvakin ja tema abiline hüüdnimega Figuur. Õunapuu — see oli Mitšurini «Kuldne klaar» ja oli muidugi välja valitud.»
«Ikka ja jälle Kvakin!» Timur jäi mõttesse. «Geika! Kas sul temaga rääkimist oli?»
«Oli.»
«Noh, ja siis?»
«Andsin talle kaks korda vastu kukalt.»
«Aga tema?»
«Tema äigas mulle kah paar korda.»
«Sul on alati «andsin» ja «äigasin» ... Aga kasu pole märgata. Hea küll! Kvakini võtame eraldi käsile. Lähme edasi.»
«Majas number kakskümmend viis võeti vanakesel piimanaisel poeg ratsaväkke,» teatas keegi nurgast.
«Nojah, võeti!» Ja Timur raputas etteheitvalt pead «Sinna on juba üleeile meie märk väravale tehtud. Kes selle tegi? Kolokoltšikov, sina?»
«Mina.»
«Mispärast on sul viisnurga ülemine vasakpoolne haru kõver nagu kaan? Kui teha tahtsid — teinud siis hästi. Inimesed vaatavad ja naeravad välja. Lähme edasi.»
Sima Simakov hüppas üles ja vuristas kindlalt ning ladusalt:

---

[1] **Sõitja — suurtüki hobusemees.**

«Puškarjovi tänavas majas number viiskümmend neli kadus kits. Mina parajasti läksin mööda ja nägin — vanaeit kolgib tüdrukut. Hüüdsin: «Tädike, peksta pole õigust!» Tema vastu: «Kits kadus ära. Ah, olgu ta neetud!» — «Kuhu ta siis kadus?» — «Näe, seal metsa taga lohus näris niint ja kadus nagu maa alla, otsekui oleksid hundid ta ära söönud!»»
«Oota! Kelle maja see on?»
«Punaarmeelase Pavel Gurjevi maja. Tüdruk on tema tütar — kutsutakse Njurkaks. Teda kolkis vanaema. Kuidas ta nimi on, ei tea. Kits on hall, selja pealt must. Nimi on Manka.»
288
«Kits üles otsida!» käsutas Timur. «Läheb neljaliikmeline meeskond. Sina ... sina, sina ja sina. Noh, poisid, on see kõik?»
«Majas number kakskümmend kaks nutab tüdruk,» teatas Geika kuidagi vastumeelselt. «Mispärast ta siis nutab?» «Küsisin — ei ütle.»
«Sa oleksid võinud paremini küsida. Võib-olla teda keegi kolkis . . . solvas?»
«Küsisin — ei ütle.»
«On see suur tüdruk?»
«Nelja-aastane.»
«Vaat kus häda! Oleks veel inimene... aga — neljaaastane! Pea, aga kelle maja see on?»
«Leitnant Pavlovi maja, selle oma, kes hiljuti piiril tapeti.»
««Küsisin — ei ütle,»» osatas Timur Geikat tusaselt. Ta kortsutas kulme ja mõtles veidi. «Hea küll. .. Seda teen ma ise. Teie ärge segage end sellesse asjasse.»
«Silmapiirile ilmus Miška Kvakin!» teatas vaatleja valjusti. «Sammub teispool tänavat. Õgib õuna. Timur! Meeskond välja saata: las annavad talle mõne müksu ribide vahele või vastu kukalt!»
«Pole vaja. Jääge kõik kohtadele. Ma tulen varsti tagasi.»
Poiss ronis läbi luugi redelile ja kadus põõsastesse. Vaatleja aga teatas uuesti: «Minu vaateväljal on ilusa välimusega tundmatu neiu värava juures; ta seisab seal, kann käes, ja ostab piima. See on arvatavasti suvila perenaine.»
«On see sinu õde?» küsis Kolja Kolokoltšikov, tõmmates Zenjat varrukast. Ja saamata vastust, hoiatas ta tähtsalt ja haavunult: «Vaata ette, et sulle mõttesse ei tuleks teda siit hüüda.»
«Istu!» vastas Zenja talle pilkavalt, ise varrukat vabastades. «Kah mul ülemus! ...»
«Ära tüki talle ligi,» õrritas Koljat Geika, «annab sulle veel kolki.»
«Mulle?» Kolja haavus. «Mis tal on? Küüned? Minul aga musklid. Näe . .. kätel, jalgadel!»
«Ta kolgib sind koos su käte ja jalgadega läbi. Poisid, tähelepanu! Timur läheneb Kvakinile.»
Kergelt murtud oksa viibutades läks Timur Kvakinile
289
vastu. Teda märgates Kvakin peatus. Ta lame nägu ei väljendanud ei imestust ega kohkumist.
«Tervist, komissar!» lausus ta tasa, kallutades pead küljele. «Kuhu sa nii kiirustad?»
«Tervist, ataman!» vastas Timur talle samal toonil. «Sulle vastu.»
«Olen rõõmus külalise üle, ainult kostitada pole millegagi. Ehk ainult sellega?» Ta pistis käe põue ja ulatas Timurile õuna.
«Varastatud?» küsis Timur õuna hammustades.
«Seda küll,» seletas Kvakin. «Sort «Kuldne klaar». Ainult häda: ei ole veel täiesti küps.»

«Hapu!» lausus Timur ja viskas õuna minema. «Kuule: oled sa näinud maja number kolmekümne nelja väraval niisugust märki?» Ja Timur näitas oma sinisele spordisärgile tikitud viisnurgale.
«Olen,» muutus Kvakin valvsaks. «Mina, vennas, näen kõike nii päeval kui öösel.»
«Pane tähele: kui sa veel niisugust märki kuskil näed, olgu see päeval või öösel, siis jookse sellest kohast eemale, nii nagu oleks sind keeva veega üle valatud.»
«Oi, komissar! Küll oled sa äge!» lausus sõnu venitades Kvakin. «Aitab. Oleme rääkinud!»
«Oi, ataman, küll oled sa kangekaelne,» vastas Timur häält tõstmata. «Aga nüüd pea ise meeles ja anna edasi kogu oma jõugule, et see on meil viimane jutuajamine teiega.»
Kõrvalistest isikutest poleks keegi võinud arvatagi, et kõnelus käis vaenlaste, mitte aga heade sõprade vahel. Ja seepärast küsis Olga kannu käes'hoides piimanaiselt, kes see poiss on, kes huligaan Kvakiniga millegi üle nõu peab.
«Ei tea,» vastas piimanaine südametäiega. «Arvatavasti samasugune huligaan ja korrarikkuja. Millegipärast longib ta aina teie maja juures ringi. Vaata ette, kullake, et nad sinu õekest läbi ei peksa.»
Olgat valdas rahutus. Ta heitis mõlemale poisile vihase pilgu, astus rõdule, pani kannu ära, lukustas ukse ja läks-välja Zenjat otsima, kes juba kaks tundi polnud end kodus näidanud.
Tulnud pööningule tagasi, jutustas Timur oma kohtumisest poistele. Otsustati homme kogu jõugule kirjalik ultimaatum saata.

Käratult ronisid poisid pööningult alla jä jooksid läbi taraaukude pugedes ning isegi otse üle plankude hüpates mitmele poole oma kodudesse laiali. Timur astus Zenja juurde.
«Noh, kuidas on?» küsis ta. «On sulle nüüd kõik arusaadav?»
«Kõik,» vastas Zenja, «ainult veel mitte täiesti. Seleta õige mulle lihtsamalt.»
«Siis roni alla ja tule mulle järele. Sinu õde pole praegu niikuinii kodus.»
Kui nad pööningult alla olid roninud, lükkas Timur redeli maha.
Oli juba pime, kuid Zenja astus usaldavalt Timuri järel. Nad peatusid majakese ees, kus elas vanake piimanaine. Timur vaatas ringi. Inimesi läheduses polnud. Ta võttis taskust tinast õlivärvituubi ja läks värava juurde, kuhu oli joonistatud viisnurk, mille ülemine vasakpoolne haru tõepoolest väänles nagu kaan.
Kindla käega tegi ta harud ühepikkuseks, teravaotsaliseks ja sirgeks.
«Ütle, milleks see?» küsis talt Zenja. «Seleta mulle lihtsamalt, mida see kõik tähendab.»
Timur pistis tuubi taskusse. Ta murdis kobrulehe, pühkis sõrmed värvist puhtaks, vaatas Zenjale otsa ja lausus:
«See tähendab, et sellest majast on läinud inimene Punaarmeesse. Ja sellest ajast peale on see maja meie valve ja kaitse all. Kas sinu isa on armees?»
«Jah!» vastas Zenja ärevuse ja uhkusega. «Ta on komandör.»
«Tähendab, ka sina kuulud meie valve ja kaitse alla.»
Nad peatusid teise suvila värava ees. Ka siin oli aiale maalitud viisnurk. Kuid selle sirged heledad kiired olid piiratud laia musta randiga.
«Vaata!» lausus Timur. «Ka sellest majast läks inimene Punaarmeesse. Kuid teda pole enam. See suvila kuulub leitnant Pavlovile, kes hiljuti tapeti piiril. Siin elavad ta naine ja see väike tütarlaps, kellelt hea Geika ei saanud teada, mispärast ta sageli nutab. Zenja, kui sul juhust peaks olema, siis tee talle midagi head.»

Ta lausus seda kõike väga lihtsalt.kuid Zenja rinda ja käsi läbistas külmavärin, kuigi ohtu oli soe, isegi lämmatav.
291
Zenja vaikis, kallutades pea viltu. Ja ainult selleks, et siiski midagi öelda, küsis ta:
«Kas Geika on heasüdamlik?»
«Jah,» vastas Timur. «Ta on meremehe, madruse poeg. Ta pragab sageli väikese hoopleva Kolokoltšikoviga, ise aga astub kõikjal ja alati tema kaitseks välja.»
Järsk ja isegi vihane hüüe sundis neid ümber pöörduma. Läheduses seisis Olga.
Zenja puudutas Timuri kätt: ta tahtis teda viia Olga juurde ja tutvustada.
Ent uus hüüe, karm ja külm, sundis teda sellest loobuma.
Noogutades Timurile süüdlaslikult peaga ja kehitades arusaamatuses õlgu, läks ta Olga juurde.
«Jevgenia!» lausus Olga pisaratest lämmatatud häälega, raskelt hingates. «Ma keelan sul kõnelda selle poisi-nolgiga. On see sulle arusaadav?»
«Aga, Olja,» pomises Zenja, «mis on sinuga juhtunud?»
«Ma keelan sul läheneda sellele poisinolgile,» kordas Olga kindlalt. «Sina oled kolmeteistkümneaastane, mina kaheksateistkümnene. Ma olen sinu Õde ... Ma olen vanem. Ja kui isa ära sõitis, käskis ta mind ...»
«Aga, Olja, sa ei saa ju millestki, mitte millestki aru!» hüüdis Zenja meeleheitega. Ta värises. Ta tahtis seletada, end õigustada, kuid ei suutnud. Öde polnud õiglane. Ja ta lõi käega ega lausunud enam ühtki sõna.
Ta heitis kohe voodisse. Kaua ei tulnud und, ja kui ta viimaks uinus, siis ei kuulnudki, kuidas öösel vastu akent koputati ja isalt telegramm toodi.
Läks valgeks. Karjane puhus oma puupasunat. Vanake piimanaine avas värava ja ajas lehma karja juurde. Ta ei jõudnud veel nurga taha kaduda, kui akaatsiapõõsa tagant viis poisijõmpsikat välja hüppasid ja oma tühjade pangedega mitte kolistada püüdes kaevu juurde tormasid.
«Pumpa!»
«Anna!»
«Võta!»
«Haara!»
Paljastele jalgadele külma vett loksutades kihutasid poisid õue, tühjendasid ämbrid tammisesse tünni ja tormasid kiiresti kaevu juurde tagasi.
292
Läbimärja Sima Simakovi juurde, kes hinge tagasi tõmbamata töötas kaevupumba kangiga, jooksis Timur ja küsis:
«Ega te Kolokoltšikovi siin pole näinud? Ei? Tähendab, ta magas maha. Rutemini, kiirustage! Eit tuleb kohe tagasi.»
Jõudnud Kolokoltšikovide suvila aeda, peatus Timur puu all ja vilistas. Ootamata vastust, ronis ta puu otsa ja vaatas tuppa. Puu otsast oli näha ainult pool akna alla nihutatud voodist ja tekki mähitud jalad.
Timur viskas voodisse puukoore tükikese ja hüüdis tasakesi:
«Kolja, tõuse üles! Kolka!»
Magaja ei teinud väljagi. Siis võttis Timur noa, lõikas pika ridva, tegi selle otsas ühe oksa teravaks, heitis ridva üle aknalaua, kinnitas oksa teki külge ja hakkas seda enda poole tirima.
Kerge tekk libises üle aknalaua. Toast kostis kähisev imestunud hüüatus. Uniseid silmi pärani ajades hüppas voodist üles hallipäine džentelmen aluspesus, ja haarates käega kinni saladuslikult liikuvast tekist, jooksis akna juurde.

Sattudes silm silma vastu auväärse vanakesega, lendas Timur ühe hetkega puu otsast alla.
Hallipäine džentelmen viskas tagasivõidetud teki voodile, tõmbas seinalt kaheraudse püssi, pani kärmesti prillid ette, ja pistnud püssi aknast välja, toruga taeva poole, pilutas silmi ning tulistas.
Ehmunud Timur jäi seisma alles kaevu juures. Oli juhtunud eksitus. Tema oli magavat džentelmeni pidanud Koljaks, hallipäine džentelmen aga teda muidugi suliks.
Siis nägi Timur, kuidas vanake piimanaine läks kael-kookudega väravast välja vett tooma. Timur hüppas akaatsia taha ja hakkas vaatlema.
Tulnud kaevu juurest tagasi, tõstis vanake ämbri, kummutas selle sisu tünni ja hüppas otsekohe eemale, sest ääreni täidetud tünn hakkas pahinal üle ajama ja vesi voolas pritsides o'tse tema jalgade alla.
Ohkides ja ringi vaadates käis vanake nõutult ümber tünni. Ta pistis käe vette ja tõstis siis nina juurde. Seejärel jooksis trepi juurde vaatama, kas lukk ukse ees on terve. Ja lõpuks, teadmata, mida mõelda, hakkas koputama naabrinaise aknale.
293
Timur puhkes naerma ja tuli oma peidupaigast välja. Oli vaja kiirustada. Juba tõusis päike. Kolja Kolokoltšikovi ei ilmunud ja juhtmed olid ikka veel parandamata.
Hiilides kuuri juurde, heitis Timur pilgu aiapoolsesse avatud suvilaaknasse.
Voodi lähedal laua ääres istus võimlemissärgis ja spordipükstes Zenja. Ta lükkas kannatamatult tagasi laubale langevaid juukseid ning kirjutas midagi.
Timurit nähes ta ei ehmunud ega isegi imestanud. Ta ainult ähvardas Timurit sõrmega, et see ei ärataks Olgat, pistis lõpetamata kirja laualaekasse ja läks kikivarvul toast välja.
Saanud teada, milline äpardus Timuriga täna juhtus, unustas Ženja kõik Olga manitsused ja pakkus end meeleldi abiks tema enda poolt katki rebitud juhtmete kordaseadmisel.
Kui töö oli lõpetatud ja Timur seisis juba teisel pool aeda, lausus talle Zenja:
«Ei tea mispärast, aga minu õde ei salli sind põrmugi.»
«Noh, vaata,» vastas Timur kurvalt, «ja minu onu sind samuti!»
Ta tahtis ära minna, kuid Zenja ei lasknud. «Pea, kammi end. Sa oled täna väga salkus.» Ta võttis kammi, ulatas selle Timurile, ent samal hetkel kostis nende selja tagant aknast Olga pahane hüüe: «Zenja! Mis sa teed? ...» õed seisid rõdul.
«Mina sinule tuttavaid ei vali,» kaitses Zenja end meeleheitlikult. «Missuguseid? Üsna lihtsaid. Valgetes ülikondades. «Ah, kui suurepäraselt teie õde mängib!» Suurepäraselt! Oleksite te veel kuulnud, kui suurepäraselt ta riidleb. Pane tähele! Ma kirjutan kõigest isale.»
«Jevgenia! See poiss on huligaan, ja sina oled rumal,» noomis Olga külmalt, püüdes näida rahulikuna. «Kui tahad, kirjuta isale, palun. Aga kui ma veel kas või kordki näen sind koos selle poisiga, siis samal päeval jätame suvila maha ja sõidame Moskvasse. Ja sa tead, et ma oma sõna ei murra!»
«Jah... piinaja!» vastas Zenja läbi pisarate. «Seda ma tean.»
«Nüüd võta ja loe.» Olga pani lauale öösel saadud telegrammi ja väljus.
294
Telegrammis oli kirjutatud:
«Lähemail päevil peatun läbisõidul mõne tunni Moskvas kuupäeva kellaaja telegrafeerin täiendavalt pkt Isa».
Zenja kuivatas pisarad, surus telegrammi vastu huuli ja pomises tasa:
«Isa, tule rutem! Isa! Minul, sinu Zenjal, on väga raske.»

Selle maja õue, kust kadus kits ja kus elas eit, kes kolkis vilgast tüdrukut Njurkat, toodi kaks koormat puid.
Siunates hooletuid vedajaid, kes olid puud maha loopinud kuidas juhtus, hakkas eideke ähkides ja ohkides puid riita laduma. See töö polnud aga tema jõu kohane. Köhides istus ta trepiastmele, tõmbas hinge, võttis kastekannu ja läks juurviljaaeda, õue jäi nüüd ainult Njurka kolmeaastane vennake — ilmselt energiline ja tööarmastaja mees, sest vaevalt jõudis eit kaduda, kui ta võttis kepi ja hakkas sellega vastu pinki ning kummulikeeratud küna kolkima.
Nüüd Sima Simakov, olles äsja lõpetanud jahipidamise ärapõgenenud kitsele, kes kargles mööda põõsaid ning kuristikke mitte halvemini india tiigrist, jättis ühe poisi oma meeskonnast metsaservale, teistega aga tormas maruna õue.
Ta toppis mudilasele suhu peotäie metsmaasikaid, torkas talle pihku läikiva hakisule, ja kogu nelik kukkus puid riita laduma.
Sima Simakov ise jooksis piki planguäärt minema, et eite sel ajal aias kinni pidada. Ta peatus sel kohal, kus kirsid ja õunapuud end tihedalt vastu planku surusid, ning piilus läbi prao.
Eit korjas põllesse kurke ja tahtis juba hakata õue minema.
Sima Simakov koputas tasakesi vastu plangulaudu.
Eit muutus tähelepanelikuks. Siis tõstis Sima kepi ja hakkas sellega õunapuu oksi liigutama.
Eidele näis otsekohe, et keegi ronib üle aia õunavargile. Ta puistas kurgid peenarde vahele, tõmbas maast suure kimbu nõgeseid, hiilis aia juurde ja jäi sinna vaikselt seisma.
Sima Simakov piilus läbi prao, ent eite ta nüüd ei näinud. Muutudes rahutuks, hüppas ta üles, haaras plangu-servast kinni ja hakkas end ettevaatlikult üles upitama.
295
Samal ajal hüppas eit juubeldava kisaga, oma varjupaigast välja ja sähvas Sima Simakovile nõgestega vastu käsi.
Kõrvetatud käsi raputades tormas Sima värava juurde, millest töö lõpetanud nelik juba välja jooksis.
Õue jäi jällegi ainult mudilane. Ta tõstis maast laastu,' pani selle riidaservale ja tassis siis sinna veel tüki kase-tohtu.
Selle tegevuse juurest leidiski teda juurviljaaiast tagasitulnud vanaema. Silmi pärani ajades peatus ta korralikult laotud puuriida ees ja küsis:
«Kes see siin minu äraolekul töötas?»
Kasetohtu riidale asetades vastas väikemees tähtsalt:
«Kas sa, vanaema, siis ei näe — mina töötasin.»
Õue astus piimanaine ja mõlemad vanakesed hakkasid elavalt arutama neid kummalisi sündmusi vee ja puudega. Nad püüdsid saada vastust mudilaselt, ent saavutasid väga vähe. Laps seletas neile, et väravast hüppasid sisse inimesed, pistsid talle suhu magusaid metsmaasikaid, andsid sule ja lubasid talle veel püüda jänese kahe kõrva ja nelja jalaga. Siis ladusid puud ära ja kihutasid jälle minema.
Jalgväravast tuli sisse Njurka.
«Njurka,» küsis temalt eit, «kas sa ei näinud, kes praegu meie õues käis?»
«Mina otsisin kitse,» vastas Njurka nukralt. «Jooksin kogu hommiku mööda metsa ja jäärakuid.»
«Ära varastatud!» kaebas eit kurvalt piimanaisele. «Ja milline kits see oli! Tuvike, aga mitte kits. Tuvike!»
«Tuvike!» sähvas Njurka ja nihkus eidest eemale: «Kui hakkab sarvedega vehklema, siis ei tea, kuhu ta eest kaduda. Tuvidel pole sarvi.»

«Ole vait, Njurka! Ole vait, juhm logard!» karjus ert. «Muidugi oli ta karakteriga kits. Ja ma tahtsin ta, kitse-kese, ära müüa. Aga näe nüüd, mu tuvikest polegi enam.»
Jalgvärav paiskus kiunudes lahti. Sarved peaaegu vastu maad, jooksis õue kits ja suundus otse piimanaise poole. Haarates raske piimanõu, hüppas piimanaine kisades trepile, kits aga põrkas sarvedega vastu seina ja peatus.
Ja siis nägid kõik, et kitse sarvede külge oli tugevasti seotud vineerplakat, millele oli suurelt maalitud:

Olen kits, jah kits,
inimestel' vits.
296
Kes Njurkat peksab veel,
sel läheb kehvalt eluteel.

Aianurga taga kihistasid naerda rahulolevad poisid. Torganud kepi maasse ning kepseldes ja tantsides selle ümber, laulis Sima Simakov uhkelt:
Meie pole muidumehed, tubli on me noorte hulk, oleme kõik lõbus pere, tubli pioneerisalk.
Ja nagu parv piirpääsukesi kihutasid poisid kiiresti ja käratult minema.
Tööd oli tänaseks veel rohkesti, kuid peaasi, praegu oli vaja koostada ja Miška Kvakinile ära saata ultimaatum.
Kuidas koostatakse ultimaatumeid, seda ei teadnud veel keegi, ja Timur küsis seda onult.
See seletas, et iga maa kirjutab ultimaatumeid omamoodi, kuid lõpuks tuleb viisakuse mõttes alati lisada':
«Härra minister, võtke vastu kinnitus kõige täielikumast austusest Teie vastu.»
Seejärel antakse ultimaatum akrediteeritud suursaadiku kaudu üle vaenuliku riigi valitsejale.
See asi ei meeldinud Timurile ega tema meeskonnale. Esiteks ei tahtnud nad huligaan Kvakinile edasi anda mitte mingisugust austust; teiseks polnud neil' selle kamba juures alalist suursaadikut ega isegi mitte saadikut. Nad pidasid nõu ja otsustasid saata ultimaatumi lihtsamalt, nii nagu zaporoožlased saatsid Türgi sultanile. Seda olid kõik pildil näinud, kui lugesid sellest, kuidas uljad kasakad võitlesid türklaste, tatarlaste ja ljahhidega.
Halli, must-punase viisnurgaga värava taga, selle maja varjulises aias, mis seisis suvila vastas, kus elasid Olga ja Zenja, sammus piki liivast kõnniteed väike valgepäine tüdrukuke. Ta ema, noor, ilus, kuid kurva ja väsinud näoga naine, istus kiiktoolis akna juures, millel seisis tore kimp põllulilli. Ta ees oli hunnik avatud telegramme ja kirju — sugulastelt ja sõpradelt, tuttavatelt ja tundmatutelt.
Need kirjad ja telegrammid olid sõbralikud ja hellad. Nad kostsid kaugelt nagu kaja metsas, mis ei kutsu rändajat kuskile, ei luba midagi, kuid ometi julgustab teda ja teatab talle, et ta lähedal on inimesed ja ta pole pimedas metsas üksi.
297
Hoides nukku jalgadega ülespoole, nii et selle puust "käed ja kanepist patsid mööda liiva lohisesid, peatus valgepäine tüdrukuke plangu ääres. Planku mööda laskus alla kauniks värvitud, vineerist väljalõigatud jänes. Jänes tõmbas käpaga mööda balalaika joonistatud keeli ja ta nägu oli halenaljakas.
Vaimustatud sellisest seletamatust imest, millele võrdset pole maailmas muidugi olemas, pillas tüdruk nuku maha, lähenes aiale ja hea sõnakuulelik jänes laskus talle otse kätte. Jänese järel ilmus nähtavale Zenja kelmikas ja rahulolev nägu.

Tüdruk vaatas Zenjat ja küsis:
«Kas sa mängid minuga?»
«Jah mängin. Tahad, ma hüppan sinu juurde?»
«Siin on nõgesed,» hoiatas tüdruk pärast lühikest mõtlemist. «Eile ma kõrvetasin siin oma käe.»
«Pole viga,» lausus Zenja, hüpates aialt alla, «mina ei karda. Näita, missugune nõges sind eile kõrvetas? See? — Noh, vaata, ma kiskusin ta välja, viskasin maha, tampisin jalgadega puruks ja sülitasin talle peale. Hakkame mängima: sina hoia jänest, mina võtan nuku.»
Olga nägi rõdu trepilt, kuidas Zenja võõra aia ääres askeldas, kuid ei tahtnud õde segada, sest see oli niigi täna hommikul palju nutnud. Aga kui Zenja oli plangule roninud ja võõrasse aeda hüpanud, läks rahutuks muutunud Olga trepist alla, lähenes väravale ja avas selle.
Zenja ja tüdrukuke seisid juba akna all naise ees ja see naeratas, kui tütar talle näitas, kuidas halenaljakas jänes balalaikat mängib.
Zenja ärritatud näost taipas naine, et aeda tulnud Olga pole rahul.
«Palun ärge olge talle pahane,» lausus naine tasa Olgale, «Ta ainult mängib minu tüdrukukesega. Meil on mure...» Naine vaikis pisut. «Mina nutan, aga tema,» naine osutas oma tillukesele tütrele ja lisas vaikselt: «Tema ei teagi, et ta isa hiljuti piiril tapeti.»
Nüüd kohmetus Olga ja Zenja vaatas teda eemalt kibeduse ning etteheitega.
«Ma olen üksinda,» jätkas naine. «Mu ema elab mägedes, taigas, väga kaugel, vennad on armees, õdesid pole.»
Ta puudutas lähenenud Zenjat õlast, osutas aknale ning küsis:

«Tütarlaps, ega sina mulle seda buketti öösel trepile ei pannud?»
«Ei,» vastas Zenja kiiresti. «Seda ei teinud mina. Selle pani arvatavasti keegi meie omadest.»
«Kes?» Ja Olga vaatas arusaamatuses Zenja poole.
«Ma ei tea,» vastas Zenja kohkudes, «see polnud mina. Ma ei tea midagi. Vaadake, siia tulevad inimesed.»
Värava tagant kostis automürinat ning jalgvärava poolt tulid mööda teed kaks lendurit-komandöri.
«Nad tulevad minu juurde,» lausus naine, «ja hakkavad mulle muidugi jälle tegema ettepanekuid sõita Krimmi, Kaukaasiasse, kuurorti, sanatooriumi...»
Mõlemad komandörid astusid ligi, tõstsid käe mütsi juurde, ja olles arvatavasti kuulnud naise viimaseid sõnu, lausus aastatelt vanem, kapten:
«Ei Krimmi ega Kaukaasiasse, ei kuurorti ega sanatooriumi. Te tahtsite näha oma ema? Teie ema sõidab täna rongiga Irkutskist teie juurde. Irkutskini toodi ta erilen-nukiga.»
«Kes tõi?» hüüatas naine rõõmsalt ja hämmeldunult. «Teie?»
«Ei,» vastas lendur-kapten, «meie ja teie seltsimehed.»
Väike tüdrukuke jooksis nende juurde, vaatas julgelt võõraid ja oli näha, et see sinine vormiriietus oli talle hästi tuttav.
«Ema,» palus ta, «tee mulle kiik, ja ma hakkan lendama siia-sinna, siia-sinna. Kaugele-kaugele nagu isa.»
«Oi, pole vaja!» hüüatas ema, tõstes tütrekese üles ja surudes teda enda vastu. «Ei, ära lenda nii kaugele... nagu su isa.»
Väike-Jääraku tänaval, kabeli taga, millel oli näha luitunud maalinguid, mis kujutasid süngeid karvaseid vana-mehi ja siledaid ingleid, ning pilte, millel oli hirmus

viimnepäev katelde, tõrva ja väledate sarvikutega, mängisid Miška Kvakini jõugu poisid kummeleisse kasvanud platsikesel kaarte.
Raha neil polnud ja nad mängisid «müksudele», «sõrme-nipsudele» ning «surnu äratamisele». Kaotanul seoti silmad, ta asetati selili murule ja anti kätte küünal, see tähendab pikk kepp. Ja selle kepiga pidi ta pimesi eemale tõrjuma oma häid kaasvendi, kes kadunukest taga kahet-

sedes püüdsid teda ellu äratada, usinalt sähvides nõgestega tema paljaid põlvi, jalasääri ja kandu.
Mäng oli täies hoos, kui müüri tagant kostis järsk sig-naalpasuna heli.
Need olid Timuri meeskonna saadikud, kes teisel pool müüri seisid.
Staabi pasunapuhuja Kolja Kolokoltšikov hoidis käes läikivat vaskset fanfaari ja paljajalgse karmi Geika peos oli pakkimispaberist kokkukleebitud ümbrik.
«Mis tsirkus või komöödia see siis on?» küsis üle müüri poisike, keda hüüti Figuuriks. «Miška!» kisendas ta ümber pöördudes. «Jäta kaardid, siin on sinu juurde mingisugune tseremoonia tulnud!»
«Ma olen siin,» vastas Kvakin, ronides müürile. «Ahaa, Geika, tervist! Aga kes see tossike sul veel kaasas on?»
«Võta saadetis,» lausus Geika, ulatades ultimaatumi. «Mõtlemiseks on teile aega antud kakskümmend neli tundi. Vastuse järele tulen homme samal ajal.»
Haavunud sellest, et teda nimetati tossikeseks, tõstis staabi pasunapuhuja Kolja Kolokoltšikov fanfaari üles, ajas põsed punni ja puhus raevuselt lõpusignaali. Enam sõnagi lausumata eemaldusid mõlemad parlamentäärid väärikalt, saadetuna müüri mööda laialipoetunud poiste uudishimulikest pilkudest.
«Mis see siis on?» küsis Kvakin, keerutades ümbrikku ja silmitsedes ammuli sui vahtivaid poisse. «Elasime ja elasime, ei miskit muret... Äkki... alarm, lärm! Mina, vennakesed, ei saa tõepoolest millestki aru! ...»
Ta rebis ümbriku lahti ja hakkas sealsamas müüri peal lugema:
««Võõraste aedade tühjendamise jõugu atamanile Mihhail Kvakinile ...» See on mulle,» seletas Kvakin valjusti. «Täieliku tiitliga, kõigiti vormikohaselt, «...ja tema»,» jätkas ta lugemist, ««kõlvatu kuulsusega abilisele Pjotr Pjatakovile, keda teisiti lihtsalt Figuuriks nimetatakse.. .» See on sulle,» seletas Kvakin rahuldusega Figuurile. «Ja kuidas nad veel on keerutanud: «kõlvatu kuulsusega»! See on juba kuidagi väga suursuguselt, oleksid võinud seda tola ka lihtsamalt nimetada. «... ja samuti ka selle häbiväärse jõugu kõigile liikmetele — ultimaatum.» Mis see sihuke on, seda ma ei tea,» teatas Kvakin pilkavalt. «Arvatavasti sõimusõna või midagi selletaolist.»
«See on niisugune rahvusvaheline sõna. Hakkavad

peksma,» seletas Figuuri kõrval seisev paljaksaetud peaga poisijõnglane Aljoška.
«Noh, siis oleksid võinud nii kirjutadagi!» sõnas Kvakin. «Loen edasi. Punkt üks: «Seoses sellega, et te teostate öösiti rahulike elanike aedadele rüüsteretki, säästmata ka neid maju, millel seisab meie märk — punane viisnurk, ja isegi neid, millel seisab viisnurk musta leinarandiga, meie käsime teid, argu lurjuseid ...»
Tskae, kuidas koerad hauguvad!» jätkas Kvakin kohmetunult, ent naeratada püüdes. «Aga missugune stiil edasi on, missugused komad! Jaa!
«... Mihhail Kvakinil ja kõlvatul olevusel Figuuril mitte hiljem kui homme hommikul kaasa võtta teie häbiväärse jõugu kõikide liikmete nimekiri ja ilmuda kohale, mis saab ikätte näidatud kiirkäskjalgade poolt.
Keeldumise korral jätame endale täieliku tegevusvabaduse.»

See tähendab — missuguses mõttes vabaduse?» küsis Kvakin jälle. «Me pole neid teatavasti seni kuskile luku taha pannud.»
«See on niisugune rahvusvaheline sõna. Hakkavad peksma,» seletas jälle paljaksaetud peaga Aljoška.
«Oleksid siis võinud ka niiviisi öelda!» lausus Kvakin tusaselt. «Kahju, et Geika ära läks; arvatavasti pole ta enam ammu nutnud.»
«Tema ei hakkagi nutma,» ütles Aljoška jälle, «tema vend on madrus.»
«Noh?»
«Tema isa oli ka madrus. Tema ei hakka nutma.»
«Aga mis sul sellest on?»
«Aga see, et minu onu on ka madrus.»
«Vaata tola — kukub aga üht ja sama ajama!» vihastas Kvakin. «Kord isa, kord vend, kord onu. Aga mis mille juurde käib — ei tea. Kasvata, Aljoša, parem juuksed pike-maks — päike teeb su kuklale liiga. Mis sina seal ümised, Figuur?»
«Käskjalad tuleb homme kinni püüda ja Timkale ning ta kambale tuleb naha peale anda,» tegi ultimaatumist solvunud Figuur lühidalt ja süngelt oma ettepaneku.
Nii otsustatigi.
Minnes kabeli varju ja peatudes kahekesi pildi juures, millel kärmed musklilised sarvikud osavalt tulle tassisid
301
uluvaid ja vastuhakkavaid patuseid, küsis Kvakin Figuurilt:
«Kuule, kas sina ronisid sinna aeda, kus elab tüdruk, kelle isa rindel tapeti?» «Noh, mina.»
«Vaata, mis...» pomises Kvakin tusaselt, toksides näpuga vastu seina. «Mina muidugi sülitan kõikidele Timka märkidele ja peksma hakkan teda ennast alati . . .»
«Hüva,» nõustus Figuur, «aga miks sa mulle näpuga sarvikuid näitad?»
«Seepärast,» vastas Kvakin huuli virildades, «et ehkki sa, Figuur, oled sõber, aga inimesega sa küll kuidagi ei sarnane, vaid pigemini selle paksu ja roojase sarvikuga.»
Hommikul ei leidnud piimanaine kodunt kolme alalist ostjat. Turule minna oli juba hilja; ta tõstis piimanõu õlale ja hakkas mööda kortereid käima.
Kaua käis ta asjatult ja peatus lõpuks suvila ees, kus elas Timur.
Aia tagant kuulis ta sügavat meeldivat häält: keegi laulis tasa. Tähendab, et pererahvas oli kodus ja siin võis olla õnne.
Astunud läbi jalgvärava, hõikas vanake laulvalt:
«Kas ei läheks piima, piima?»
«Kaks toopi!» kostis vastu bassihääl.
Võtnud õlalt nõu, pöördus piimanaine ümber ja nägi põõsastest välja astuvat sassis peaga, räbalaisse riietatud lombakat vanameest, kes hoidis käes kõverat paljastatud mõõka.
«Mina, isake, räägin, et kas ei läheks piima vaja,» pakkus arastunud piimanaine taganedes. «Oi, isake, missugune tõsine välimus sul on! Mis sa siis, niidad mõõgaga rohtu või?»
«Kaks toopi. Nõu on laual,» vastas vanamees lühidalt ja torkas mõõga terapidi maasse.
«Sina, isake, oleksid võinud vikati osta,» kõneles piimanaine piima kiirustavalt kannu valades ja kartlikult vanameest silmitsedes. «Aga mõõk viska parem minema. See-suguse mõõgaga võib lihtsa inimese surnuks ehmatada.»
«Palju maksta tuleb?» küsis vanamees ja pistis käe oma tohutult laiade pükste taskusse.
«Nagu ikka,» vastas talle piimanaine. «Rubla nelikümmend

toop — kokku kaks kaheksakümmend. Ülearust pole mulle vaja.»
Vanamees kobas veidi ja võttis taskust suure roostetanud revolvri.
«Isake, ma tulen pärast. ..» ütles piimanaine, kahmas piimanõud ja eemaldus pooljoostes. «Sina, mu kullake, ära näe vaeva!» jätkas ta kiirust lisades ja lakkamatult tagasi vaadates. «Mul pole rahaga kiiret.»
Ta hüppas jalgväravast välja, lõi selle kinni ja hüüdis tänavalt vihaselt:
«Haigemajas peaks sind, vana sarvikut, hoitama, aga mitte lastama vabalt ringi joosta. Jah! Luku taga, haigemajas.»
Vanamees kehitas õlgu, pistis väljavõetud kolmerublalise taskusse tagasi ja peitis otsekohe revolvri selja taha, kuna aeda astus elatanud džentelmen doktor F. G. Kolokoltšikov.
Keskendunud ja tõsise näoga, toetudes kepile, sammus ta sirgel, veidi puisel kõnnakul mööda liivast alleed.
Silmanud kentsakat vanameest, džentelmen köhatas, kohendas prille ja küsis:
«Kas sa, mu armuline, ei teaks öelda, kust ma võiksin selle suvila omanikku leida?»
«Selles suvilas elan mina',» vastas vanamees.
«Sellisel juhul,» jätkas džentelmen ja tõstis käe õlgkübara juurde, «öelge mulle, kas keegi poiss, Timur Garajev, ei ole ehk teie sugulane?»
«Jah, on küll,» vastas vanamees. «See keegi poiss on minu vennapoeg.»
«Mul on väga kahju,» alustas džentelmen köhatades ja heitis nõutuid pilke maassetorgatud mõõgale. «Kuid teie vennapoeg tegi eile hommikul katset meie maja tühjaks röövida.»
«Mis?!» hämmastus vanamees. «Minu Timur tahtis teie maja tühjaks röövida?»
«Jah, kujutage ette!» jätkas džentelmen, piiludes erutunult vanamehe selja taha. «Ta tegi katset minu magamise ajal mind katvat baikatekki näpata.»
«Kes? Timur röövis teid paljaks? Näppas baikateki?» jahmus vanamees. Ja tema selja taha peidetud käsi revolvriga langes tahtmatult alla.
Ärevus valdas auväärse džentelmeni ja ta kõneles, väärikalt väljapääsu poole taganedes:
«Ma ju muidu ei kinnitaks seda, kuid faktid ... faktid!

Armuline härra! Ma palun teid, ärge lähenege minule. Ma muidugi ei tea, millega seda seletada .. . Aga teie välimus, teie kummaline käitumine .. .»
«Kuulge,» lausus vanamees, astudes džentelmeni poole, «arvatavasti on see kõik arusaamatus.»
«Armuline härra!» hüüdis džentelmen, pööramata silmi revolvrilt ja jätkates taganemist. «Meie vestlus omandab mittesoovitava, ma ütleksin, meie eale ebaväärika suuna.»
Ta hüppas väravast välja ja läks kiiresti minema, korrates:
«Ei, ei, mittesoovitava ja ebaväärika suuna ...»
Vanamees astus värava juurde just hetkel, mil suplema minev Olga kohtas tänaval ärritatud džentelmeni.
Vanamees hakkas äkki kätega vehklema ja Olgale hüüdma, et ta peatuks. Ent džentelmen hüppas osavalt nagu kits üle kraavi, haaras Olgal käest, ja silmapilkselt kadusid nad nurga taha.
Siis puhkes vanamees naerma. Erutatud ja rõõmus, kõpsis ta sõjakalt oma puujalaga ja laulis:

Kuid teie ei saa aru,

sest lendate kui maru,
kuis ootasin teid ma kuni koiduvalgeni.
Jaa!

Ta päästis rihma põlve ümbert lahti, viskas puujala murule, rebis paruka peast ja habeme eest ning tormas maja poole.
Kümne minuti pärast jooksis noor ja lõbus insener Georgi Garajev trepist alla, tõi kuurist mootorratta, hüüdis koer Ritale, et see valvaks maja, vajutas kiivitile, hüppas sadulasse ja kihutas jõe äärde otsima Olgat, keda ta oli ehmatanud.
Kell üksteist läksid Geika ja Kolja Kolokoltšikov ultimaatumi vastusele järele.
«Käi korralikult!» torises Geika Koljaga. «Astu kergelt, kindlalt. Sa käid keksides nagu kanapoeg ussi järel. Kõik on sul, vennas, hästi — nii püksid, särk kui ka kogu vorm, aga välimust pole sul sellegi poolest. Sina, vennas, ära solvu, ma räägin sulle asja pärast. Noh, ütle: miks sa käies keelega huuli limpsid? Topi keel suhu ja lase tal seal olla oma koha peal... Aga misjaoks sina ilmusid?» küsis Geika, silmates põiki ette hüpanud Sima Simakovi.

«Mind saatis Timur sidepidamiseks,» vuristas Simakov. «Nii on tarvis, aga sina ei saa millestki aru. Teil on oma asi ajada, minul oma. Kolja, las ma õige puhun korra pasunat. Vaat kui tähtis sa täna oled! Geika, tola! Lähed asju ajama — oleksid võinud ka säärikud või saapad jalga panna. Kas siis saadikud käivad paljajalu? Noh, hea küll. teie sinna, mina siia. Hopp-hopp, nägemiseni!»
«Küll on lobasuu!» vangutas Geika pead. «Kulutab seal sada sõna, kus võiks olla neli. Puhu, Nikolai, näe ongi müür.»
«Toimeta sinna üles Mihhail Kvakin!» käsutas Geika poisikest, kes oli ülevalt pea välja pistnud, v «Tulge paremalt poolt sisse!» hõikas Kvakin müüri tagant. «Seal on väravad just teie jaoks avatud.»
«Ära mine,» sosistas Kolja, tõmmates Geikat varrukast. -Nad püüavad meid kinni ja annavad kolki.»
«Tulevad nad siis kõik meie kahe kallale või?» küsis Geika kõrgilt. «Pasunda, Nikolai, valjemini! Meie meeskonnal on igal pool tee lahti.»
Nad astusid läbi roostetanud raudvärava ja sattusid rühma poiste ette, kelle eesotsas seisid Figuur ja Kvakin
«Andke kirjale vastus,» lausus Geika kindlalt.
Kvakin naeratas, Figuur kortsutas kulmu.
«Räägime läbi,» pani ette Kvakin. «Noh, võta istet, istu veidi, kuhu sa kiirustad?»
«Andke kirjale vastus,» kordas Geika külmalt. «Juttu hakkame ajama teiega hiljem.»
Ja oli imelik, arusaamatu: kas mängib, kas heidab nalja see sirge, rässakas poiss madrusesärgis, kelle kõrval seisab väike, juba kahvatuks muutunud pasunapuhuja? Või nõuab tõepoolest vastust see paljajalgne, laiaõlgne, oma karme halle silmi pilgutav Geika, tundes enese poolel nii õigust kui jõudu?
«Säh, võta,» ütles Kvakin jä ulatas paberi.
Geika harutas lehe lahti. Sinna oli jämedalt joonistatud trääs, mille all seisis sõimusõna.
Rahulikult, silmagi pilgutamata, tõmbas Geika paberi puruks. Samal hetkel haarati teda ja Koljat tugevasti õlgadest ning kätest.
Nad ei hakanud vastu.
«Selliste ultimaatumite eest oleks teile vaja naha peale anda,» sõnas Kvakin Geikale lähenedes. «Aga... meie oleme head inimesed. Ööni paneme teid vaat siia luku

taha,» ja ta osutas kabelile, «aga öösel teeme number kahekümne neljanda aia lõplikult lagedaks.»
«Seda juba ei juhtu,» vastas Geika tasa.
«Juhtub küll!» hüüdis Figuur ja lõi Geikat põsele.
«Tao kas või sada korda,» lausus Geika silmi pilutades ja neid- uuesti avades.
«Kolja,» pomises ta julgustavalt, «ära sa verest välja löö. Ma tunnen, et meil antakse täna üldise kokkukutse signaal vorm number ühe järgi.»
Vangid tõugati väikesse kabelisse, mille aknad olid suletud tugevate raudluukidega. Mõlemad uksed pandi nende taga kinni, lükati ette riiv ja see löödi puupulgaga kinni.
«Noh, kuidas on?» karjus Figuur uksele lähenedes ja peosid toruna suu ette asetades. «Kuidas nüüd läheb, kas meie moodi või teie moodi?»
Ukse tagant kostis tumedalt, vaevalt kuuldavalt:
«Fi, hulgused, nüüd ei lähe enam mitte kunagi ega mitte midagi teie moodi.»
Figuur sülgas.
«Tema vend on madrus,» seletas paljakspöetud peaga Aljoška tusaselt. «Ta teenib minu onuga ühel laeval.»
«Noh,» küsis Figuur ähvardavalt, «aga kes sina oled. kapten või?»
«Teda hoitakse kätest kinni, ja sina peksad teda. Kas see on hea?»
«Säh sulle ka!» vihastas Figuur ja lõi Aljoškat tagantkätt.
Nüüd veeresid mõlemad poisid murule. Neid -tiriti kätest, jalust, lahutati...
Ja keegi ei märganud üles vaadata, kus müüri ääres kasvava pärna tihedas lehestikus vilksatas Sima Simakovi nägu.
Vindina libises ta maha. Ja otseteed läbi võõraste juurviljaaedade tormas ta Timuri juurde, omade juurde jõele.
Katnud pea käterätiga, lebas Olga kuumal rannaliival ja luges. Zenja suples. Ootamatult võttis keegi tal õlgadest kinni.
Ta pöördus ümber.
«Tere,» ütles talle pikakasvuline tumedasilmne tütarlaps. «Ma ujusin siia Timuri juurest. Mind hüütakse Tan-jaks, ja mina olen ka tema meeskonnast. Tal on kahju, et sa said tema pärast õe käest tõrelda. Sinu õde on arvatavasti väga tige?»
«Pole põhjust kahetseda,» pomises Zenja punastades.

«Olga pole üldse tige, tal on niisugune iseloom.» Ja lüües käsi kokku, lisas ta ahastuses: «Ah, õde! õde! ja ode! Oodake, kui tuleb isa ...»
Nad tulid veest välja ja ronisid järsule kaldale vasakul pool liivast rannariba. Siin sattusid nad kokku Njurkaga.
«Tütarlaps, tundsid sa mind ära?» küsis ta Zenjalt kiiresti ja läbi hammaste nagu alati.
«Jah! mina tundsin sind kohe ära. Aga näe, seal on Timur!» ütles ta kleiti seljast võttes ja osutas vastaskaldale, kus oli poisse. «Ma tean, kes mu kitse kinni püüdis, kes meil puud üles ladus ja kes mu vennakesele maasikaid andis. Ja sind tunnen ma ka,» pöördus ta Tanja poole. «Sa istusid ükskord peenral ja nutsid. Aga sa ära nuta. Mis sest kasu? ... Hei! Seisa, sarviline, või ma viskan su jõkke!» hõikas ta põõsaste külge seotud kitsele. «Tüdrukud, hüppame õige vette!»
Zenja ja Tanja vahetasid pilke. Ta oli siiski väga naljakas, see väike, päevitunud, mustlase moodi Njurka.
Võtnud üksteisel kätest kinni, astusid nad üsna järsaku servale, mille all loksus selge helesinine vesi.
«Noh, hüppame?»
«Hüppame!»
Ja nad viskusid korraga vette.

Kuid tütarlapsed ei jõudnud veel veepinnale tõusta, kui neile sulpsatas järele keegi neljas.
Sima Simakov kargas otse nii, nagu ta oli — sandaalide, pükste ja särgiga —, jooksu pealt jõkke. Ta raputas oma märgi kokkukleepunud juukseid, sülitas ja puristas ning ujus pikkade tõmmetega teisele kaldale.
«Häda, Zenja! Häda!» hüüdis ta ümber pöördudes. «Geika ja Kolja sattusid lõksu!»
Raamatut lugedes sammus Olga mäest üles. Ja seal, kus järsk rada teega ristus, kohtas ta mootorratta juures seisvat Georgit. Nad tervitasid.
«Ma sõitsin,» seletas talle Georgi, «vaatan, teie tulete. Mõtlesin, et ootan teid ja viin edasi, kui on üks tee.»
«See pole tõsi!» ei uskunud Olga. «Te seisite ja ootasite mind ettekavatsetult.»
«Noh, õigus,» nõustus Georgi. «Tahtsin valetada, aga ei tulnud välja. Ma pean teie ees vabandama sellepärast, et teid hommikul ehmatasin. Lombak vanamees värava juures — see olin mina. Ma olin grimeeritud ja valmistusin prooviks. Istuge peale, viin teid masinaga edasi.»
307
Olga raputas eitavalt pead. Georgi asetas ta raamatule lillekimbu. Kimp oli ilus. Olga punastas, kohmetus ja... viskas lillekimbu teele. Seda Georgi ei oodanud.
«Kuulge!» lausus ta kurvalt. «Te mängite hästi, laulate, teie silmad on otsekohesed, selged. Ma pole teid millegagi solvanud. Ja ma mõtlen, et nii nagu teie, ei talita isegi inimesed ... raudbetooni erialalt.»
«Lilli pole vaja!» vastas Olga süüdlaslikult, olles ka ise oma käitumisest kohkunud. «Ma... sõidan teiega niisamuti, ilma lilledeta.»
Ta istus nahkpadjale ja mootorratas lendas piki teed minema.
Tee hargnes kaheks, kuid mootorratas möödus asula poole viivast teeharust ning käändus põldude suunas.
«Te ei pööranud õigesti!» hüüdis Olga. «Meil on vaja paremale!»
«Siin on parem tee,» vastas Georgi. «Siin on tee lõbusam.»
Jälle käänak, ja nad kihutasid läbi mühava varjulise metsatuka. Karja hulgast hüppas välja koer, hakkas haukuma ja püüdis neile järele jõuda. Aga ei! Kus nüüd^eda! Nad olid juba kaugel.
Nagu raske mürsk vuhises neist mööda vastusõitev veoauto. Ja kui Georgi ning Olga üleskeerutatud tolmupilvest välja jõudsid, nägid nad mäe all mingisuguse tundmatu linna suitsu, korstnaid, torne, klaasi ja rauda.
«See on meie tehas!» hüüdis Georgi Olgale. «Kolm aastat tagasi käisin ma siin seeni ja maasikaid korjamas.»
Kiirust peaaegu üldse vähendamata pöördus mootorratas järsult ümber.
«Otse!» hüüdis Olga hoiatavalt. «Sõitke otsekohe koju.»
Äkki vaikis mootor ja nad peatusid.
«Oodake,» lausus Georgi rattalt maha hüpates, «väike avarii.»
Ta asetas ratta murule kase alla, võttis taskust võtme ja hakkas sellega midagi keerama ja pingutama.
«Keda te ooperis mängite?» küsis Olga, istudes murule. «Miks teie grimm selline karm ja kohutav oli?»
«Ma mängin vanameest-invaliidi,» vastas Georgi, katkestamata askeldamist mootorratta kallal. «Ta on endine partisan ja tal ei ole. .. kõik päris korras. Ta elab piiri
308
lähedal ja talle näib alatasa, et vaenlased on meist kavalamad ja veavad meid ninapidi. Ta on vana, kuid ettevaatlik. Punaarmeelased on ju noored — naeravad, pärast

valvekorda mängivad võrkpalli. Tüdrukuid on neil seal mitmesuguseid ... Katjušad!»
Georgi tõmbas kulmud kortsu ja hakkas tasa laulma:

Kuu pilve tagant jälle paistis üle maa.
Ju kolmat ööd mul und ei silma tule.
Öös roomab vaen. Sa ära maga, kodumaa!
Ma vana. Nõrk. Oo, häda mulle, kole!

Siin muutis Georgi häält ja laulis, jäljendades koori:
Oo, vana! Säilita rahu!
«Mis tähendab «säilita rahu»?» küsis Olga, pühkides rätikuga oma tolmuseid huuli.
«See tähendab,» seletas Georgi, jätkates võtmega koputamist vastu rattapussi, «see tähendab, et maga rahulikult, vana tobu! Kõik sõdurid ja komandörid seisavad juba ammu oma kohtadel... Olja, kas te õeke rääkis teile minu kohtumisest temaga?»
«Rääkis, ma tõrelesin temaga.»
«Asjata. Väga naljakas tütarlaps. Mina ütlen talle «a». tema mulle vastu «be»!»
«Saab alles vaeva näha selle naljaka tütarlapsega*,» kordas Oiga uuesti, «Talle hakkas külge mingisugune poiss, nimega Timur. See on huligaan Kvakini jõugust. Ja ma ei saa teda kuidagi meie majast eemale ajada.»
«Timur!... Hm ...» Georgi köhatas hämmeldunult. «Kas ta on jõugust? Tema, näib, ei ole sellest... ei ole väga ... Noh, hea küll! Aga ärge muretsege... Mina võõrutan ta teie majast ära. Olja, miks te ei õpi konservatooriumis? Mõtelda — insener! Mina ise olen ka insener, aga mis sellest kasu on?»
«Kas te olete siis halb insener?»
«Mispärast siis halb?» vastas Georgi, nihkudes Olgale lähemale, ja hakkas nüüd koputama vastu esimese ratta pussi. «Üldsegi mitte halb, aga teie mängite ja laulate väga hästi.»
«Kuulge, Georgi,» lausus Olga, nihkudes hämmeldunult eemale. «Ma ei tea, milline insener te olete, aga ... masinat parandate te kuidagi väga kummaliselt.»

Ja Olga vehkis käega, näidates, kuidas Georgi koputab võtmega kord vastu pussi, kord vastu rehvi.
«Siin pole midagi kummalist. Kõik tehakse nii nagu vaja.» Ta hüppas üles ja lõi võtmega vastu raami. «Noh, ongi valmis! Olja, kas teie isa on komandör?»
«Jah.»
«See on hea. Ma ise olen ka komandör.»
«Kes teist aru saab!» kehitas Olga õlgu. «Kord olete te insener, kord artist, kord komandör. Võib-olla olete peale selle veel lendur?»'
«Ei ole,» muigas Georgi. «Lendurid pilluvad ülevalt pomme pähe, meie aga sihime maa pealt läbi raua ja betooni otse südamesse.»
Ja jälle vilksatasid nende ees rukis, põllud, salud, jõeke. Lõpuks oligi suvila. Mootorratta mürina peale hüppas Zenja rõdult välja. Silmanud Georgit, sattus ta segadusse, aga kui noormees oli minema kihutanud, siis, vaadates talle järele, lähenes ta Olgale, embas teda ja sõnas kadedusega:
«Ah, kui õnnelik sa täna oled!»
Poisid leppisid kokku kohtuda maja nr. 24 läheduses ja jooksid siis kabeli müüri tagant laiali.
Ainult Figuur viivitas. Teda vihastas ja pani imestama vaikus kabelis. Vangid ei karjunud, ei tagunud ega vastanud Figuuri küsimustele ja hüüetele.

Siis võttis Figuur tarvitusele kavaluse. Ta avas välimise ukse, astus kivist eeskotta ja jäi seal tardunult seisma, otsekui poleks teda olnudki. Ja nii, asetanud kõrva vastu lukuauku, seisis ta seni, kui välimine rauduks sellise mürtsuga kinni löödi, nagu oleks sellele palgiga pihta antud.
«Hei, kes seal on?» vihastus Figuur, tormates ukse juurde. «Hei, ära tee koerust, muidu saad vastu vahtimist!»
Aga talle ei vastatud. Väljast kuuldus võõraid hääli. Hakkasid kriuksuma aknaluukide hinged. Keegi kõneles vangidega läbi aknavõre.
Seejärel kostis kabeli sisemusest naer. Figuur aimas, et see naer ei tähenda midagi head.
Lõpuks paiskus välisuks lahti. Figuuri ees seisid Timur, Simakov ja Ladõgin.
«Tee teine riiv lahti!» käskis Timur, jäädes liikumatult paigale. «Ava kohe, või sul läheb halvasti!»
310
Figuur lükkas vastumeelselt riivi eest. Kabelist astusid välja Koi ja ja Geika.
«Roni nende asemele!» käsutas Timur. «Roni ruttu, kõlvatu!» hüüdis ta käsi rusikasse surudes. «Mul pole aega sinuga seletada!»
Mõlemad uksed löödi Figuuri järel kinni, ukse ette kinnitati tugev põikpuu ja riputati lukk.
Siis võttis Timur tüki paberit ja kirjutas sellele sinise pliiatsiga konarlikult:
«Kvakin, valvata pole vaja. Panin nad luku taha, võti on minu käes. Tulen määratud kohta, aia juurde, õhtul.»
Seejärel kadusid kõik. Viie minuti pärast tuli müüri taha Kväkin.
Ta luges sedeli läbi, katsus lukku, muigas ja läks värava juurde, samal ajal kui luku taha pandud Figuur meeleheitlikult rusikate ja jalgadega vastu raudust tagus.
Värava juures pöördus Kvakin ümber ja pomises ükskõikselt:
«Koputa, Geika, koputa! Küll sul, vennas, õhtuks isu otsa saab.»
Edasi arenesid sündmused nii.
Enne päikeseloojangut jooksid Timur ja Simakov turuplatsile.
Seal, kus korratus reas seisid kalja-, karastusjookide, juurvilja-, tubaka-, toiduainete ja jäätisekioskid, seisis üsna turuplatsi serval kohmakas tühi putka, milles turu-päevadel töötasid kingsepad.
Timur ja Simakov viibisid selles putkas ainult vähe aega.
Videvikus hakkas kuuri pööningul tööle tüüriratas. Üksteise järel tõmbusid pingule tugevad nöörjuhtmed, andes vajalikke signaale sinna, kuhu vaja.
Saabusid abijõud. Neid oli juba palju — kakskümmend kuni kolmkümmend poissi.
Aga läbi aiaaukude puges sinnapoole vaikselt ja käratult veel üha uusi ja uusi inimesi.
Tanja ja Njurka saadeti tagasi. Zenja istus kodus. Tema ülesandeks oli Olgat kinni pidada ja teda mitte aeda lasta.
Timur seisis pööningul ratta juures.
«Korda signaali kuuendal juhtmel,» palus murelikult aknast pea sisse pistnud Simakov. «Seal miskipärast ei vastata.»
311
Kaks poissi joonestasid vineerile mingisugust plakatit. Saabus Ladõgini salk.
Lõpuks tulid luurajad. Kvakini jõuk oli kogunenud lagedale platsile, maja nr. 24 aia lähedusse.
«On aeg,» lausus Timur. «Seadke end valmis!»
Ta laskis ratta käest lahti, võttis nööri. Ruttavate pilvede vahelt paistva kuu ebaühtlases valguses lõi vana kuuri kohal lehvima aeglaselt kerkiv meeskonna lipp — lahingusignaal.

Piki maja nr. 24 aeda liikus ahelik kümmekonnast poisist. Peatunud varjus, lausus Kvakin:
«Kõik on kohal, aga Figuuri ei ole.»
«Ta on kaval,» vastas keegi. «Ta on arvatavasti juba aias. Ta ronib alati teistest ette.»
Kvakin lükkas kaks juba aegsasti naelte küljest lahti-kangutatud lauda kõrvale ja ronis läbi augu aeda. Tema järel ronisid ka teised. Tänavale, augu juurde, jäi ainult üks tunnimees, Aljoška.
Teispool tänavat asuvast nõgestesse ja muusse umbrohtu kasvanud kraavist vaatasid välja viis pead. Neli neist peitsid end kohe. Viies, Kolja Kolokoltšikovi oma, peatus veidi, ent kellegi käsi andis talle laksu vastu pead ja see kadus.
Tunnimees Aljoška vaatas ringi. Kõik oli vaikne ja ta pistis pea läbi augu, et kuulata, mida aias tehakse.
Kraavist jooksid välja kolm poissi. Ja järgmisel hetkel tundis tunnimees, kuidas tal suure jõuga jalust ning kätest kinni haarati. Jõudmata karjatada, lendas ta tarast eemale.
«Geika,» pomises ta, tõstes näo, «kust sa tulid?»
«Sealt,» sisistas Geika. «Vaata, et sa vait oled! Muidu ma ei hooli sellest, et sa minu eest välja astusid.»
«Hästi,» nõustus Aljoška, «ma vaikin.» Kuid ootamatult ta vilistas läbilõikavalt.
Samal hetkel aga sulges Geika lai peopesa ta suu. Kellegi käed haarasid tal õlgadest ning jalust ja tassisid ta minema.
Aias kuuldi vilet. Kvakin pöördus ümber. Vile ei kordunud enam. Kvakin silmitses hoolega ümbrust. Nüüd näis talle, et põõsad aia nurgas liikusid.
«Figuur!» hüüdis Kvakin tasa. «Kas sina, tola, peidad end seal?»
«Miška! Tuli!» hüüdis äkki keegi. «Pererahvas tuleb!»

Kuid see polnud pererahvas.
Tagapool, tihedas lehestikus, süttis mitte vähem kui kümmekond taskulampi.
Pimestades silmi, liikusid need hoogsalt kohmetunud rüüstajate poole.
«Peksa neid, ära tagane!» karjus Kvakin, haaras taskust õuna ja virutas sellega tulede suunas. «Kisu lambid kas või koos kätega ära! Seal tuleb tema ... Timka!»
«Seal on Timka ja siin on Simka!» kraaksatas põõsa tagant väljahüppav Simakov.
Ja tagantpoolt ning külgedelt sööstis välja veel kümmekond poissi.
«Hehee!» kisendas Kvakin. «On neil aga suured jõud! Lennake, poisid, aia taha!»
Sissepiiratud jõuk tormas paanikas plangu poole. Tõu-geldes ja peadpidi kokku põrgates hüppasid poisid tänavale ning sattusid otse Geika ja Ladõgini käte vahele.
Kuu oli täiesti pilvede taha kadunud. Oli kuulda ainult hääli:
«Lase lahti!»
«Jäta!»
«Ära roni ligi! Ära puutu!»
«Kõigil tasemini olla!» kostis pimeduses Timuri hääl. «Vange mitte peksta! Kus Geika on?» «Siin!»
«Vii kõik kohale.» «Aga kui mõni ei lähe?»
«Haarake tal kätest-jalgadest kinni ja tassige teda auga, nagu jumalaema ikooni.»
«Laske lahti, kuradid!» kostis kellegi nutune hääl.
«Kes karjub?» küsis Timur vihaselt. «Ulakusi tegema olete meistrid, aga vastust anda kardate! Geika, anna käsklus, liikuge!»
Vangid viidi turuplatsi serval oleva tühja putka juurde. Siin lükati nad üksteise järel uksest sisse.
«Mihhail Kvakin minu juurde tuua,» käskis Timur.

Toodi Kvakin.
«Valmis?» küsis Timur.
«Kõik on valmis.»
Viimane vang tõugati putkasse, uks pandi riivi ja riputati ette raske lukk.
«Kao siit,» sõnas siis Timur Kvakinile. «Sa oled naeruväärne. Sa pole enam kellelegi ei kohutav ega vajalik.»
313
Arvates, et teda peksma hakatakse, seisis Kvakin arusaamatuses, noruspäi.
«Kao siit,» kordas Timur. «Võta see võti ja ava kabe!, kus istub su sõber Figuur.»
Kvakin ei liikunud paigast.
«Lase poisid lahti,» palus ta süngelt. «Või pane ka mind koos nendega kinni.»
«Ei,» keeldus Timür, «nüüd on kõik lõpetatud. Ei ole neil sinuga ega sinul nendega enam tegemist.»
Vilistamise, kära ja naerukihina saatel läks Kvakin pead õlgade vahele tõmmates aeglaselt minema. Jõudnud kümmekonna sammu kaugusele, peatus ta ja ajas end sirgeks.
«Peksa annan!» hüüdis ta vihaselt, pöördudes Timuri poole. «Peksa annan sulle üksinda. Uks ühe vastu, surmani!» Ja hüpanud eemale, kadus pimedusse.
«Ladõgin ja su viisik, teie olete vabad,» lausus Timur «Mis sul on?»
«Suur-Vassilkovskaja tänavai majas number kakskümmend kaks palgid ära veeretada.»
«Hästi. Töötage!»
Lähedal asuvas jaamas huilgas vile. Oli saabunud suvitajate rong. Rongilt tuli reisijaid ja Timur hakkas kiirustama.
«Simakov ja su viisik, mis sul on?»
«Maja number kolmkümmend kaheksa Väike-Petrakovskajal.» Ta puhkes naerma ja lisas: «Meie asi on nagu alati: panged, toober ja vesi... Hopp! Hopp! Nägemiseni!»
«Hästi, töötage! Noh, aga nüüd . . . tuleb siia inimesi. Kõik teised koju... Korraga!»
Kära ja kopsimine kandus üle väljaku. Rongilt tulijad võpatasid ja peatusid. Kopsimine ja ulgumine kordus. Naabersuvilate akendes süttisid tuled. Keegi lülitas sisse valguse putka kohal ja seisma jäänud inimesed nägid kioskil sellist plakatit: Möödaminejad, ärge halelsege!
Siin istuvad inimesed, kes argpükslikult rüüstavad öösiti rahulike elanike aedu.
Luku võti ripub selle plakati taga ja see, kes need ares-landid vabastab, vaadaku enne, kas ehk ei leidu nende hulgas tema lähedasi või tuttavaid.
314
Hilisöö. Must-punast viisnurka väraval pole näha. Kuid ta on olemas.
Maja aed, kus elab väike tüdrukuke. Oksliku puu otsast laskuvad alla köied. Nende järel libiseb mööda karedat puutüve alla poiss. Ta asetab nööridele lauakese ja istub, et proovida, kas uus kiik on ka tugev.
Jäme oks ragiseb pisut, lehestik sahiseb ja väriseb. Siutsudes tõuseb lendu häiritud lind. On juba hilja... Ammu magab Olga, magab Zenja. Magavad ka poisi kaaslased: lõbus Simakov, vaikne Ladõgin, naljakas Kolja. Viskleb ja pomiseb unes muidugi ka julge Geika.
Tornikell lööb veerandtunde: «Oli päev — oli elu! Pimm-pomm ... üks, kaks!.'..»
Jah, on juba hilja.
Poisike tõuseb püsti, kobab kätega rohus ja tõstab üles raske kimbu põllulilli. Need lilled noppis Zenja.
Ettevaatlikult, et magajaid mitte äratada ja ehmatada, astub poiss kuust valgustatud trepile ja asetab hoolikalt kimbu ülemisele astmele. See on Timur.

Oli puhkepäeva hommik. Punaste poolt Hassani all saavutatud võidu aastapäeva tähistamiseks korraldasid asula kommunistlikud noored pargis suure karneval-kontserdi ja rahvapeo.
Tütarlapsed jooksid metsasallu juba varahommikul. Olga lõpetas kiirustades pluusi triikimise. Korraldades riideid, raputas ta Zenja sarafani, selle taskust kukkus välja mingi paber.
Olga tõstis selle üles ja luges:
«Tüdruk, kodus ära karda kedagi. Kõik on korras ja keegi ei saa minu käest midagi teada. Timur.»
«Mida ei saa teada? Miks ära karda? Mis saladus sellel salalikul ja kavalal tüdrukul on? Ei! Sellele tuleb lõpp teha. Ära sõites käskis isa. Tuleb tegutseda otsustavalt ja kiiresti.»
Aknale koputas Georgi.
«Olja,» ütles ta, «aidake hädast välja! Minu juurde tuli delegatsioon. Paluvad mind laval midagi laulda. Täna on selline päev — ära öelda ei tohtinud. Saatke mind akordionil.»
«Jaa . .. Aga seda võib ju teha pianist!» imestas Olga «Milleks siis akordionil?»

«Olja, ma ei taha pianistiga. Tahan teiega! Meil tuleb see hästi välja. Kas võib hüpata läbi akna teie juurde? Jätke triikraud ja võtke pill välja. Noh, näete, ma võtsin ta teil ise välja. Teil jääb üle ainult sõrmedega klahvidele vajutada, mina aga hakkan laulma.»
«Kuulge, Georgi,» ütles Olga solvunult, «lõppude lõpuks oleksite te võinud ka uksest tulla, aga mitte läbi akna ronida ...»
Pargis oli kärarikas. Vooridena sõitsid kohale autod puhkajatega. Veoautod vedasid võileibu, saiu, joogipudeleid, vorsti, kompvekke, prääniku id.
Korrapäraselt lähenesid käsi- ja kärukastidega jäätisemüüjate helesinised salgad. Peoplatsil üürgasid mitmehäälselt grammofonid, mille ümber olid aset võtnud nii külalised kui ka kohalikud suvilate elanikud joogi ja suupistetega.
Mängis muusika. Estraaditeatrit piirava tara värava juures seisis korrapidaja-vanamees ja riidles montööriga, kes tahtis väravast läbi minna koos oma võtmete, rihmade ja «raudkassidega».
«Tööriistadega, kullake, siia ei lasta. Täna on pidu. Mine enne koju, pese end puhtaks ja pane riidesse.»
«Aga vanapapi, siin pileteid ju ei ole, on ju tasuta!»
«Ükskõik, ikka ei saa. Siin lauldakse. Ime, et sa veel telefoniposti endaga kaasa ei tassinud. Ja ka sina, kodanik, mine mööda,» peatas ta teise mehe. «Siin inimesed laulavad. .. muusika. Sinul aga tolkneb pudel taskust välja.»
«Kallis papi,» püüdis mees kokutades vastu vaielda, 'mul on vaja... ma olen ise tenor.»
«Mine, mine aga edasi, tenor,» vastas vanamees, osutades montöörile. «Näe, bass ei vaidle, vastu. Ja sina, tenor, ära vaidle ka.»
Zenja, kellele poisid olid öelnud, et Olga läks akordio niga lava taha, istus rahutult pingil.
Lõpuks tulid lavale Georgi ja Olga. Zenjal hakkas hirm, talle näis, et nüüdsama hakatakse Olga üle naerma.
Kuid keegi ei naernud.
Siis viskas Olga rihma õlale.
Georgi ja Olga seisid poodiumil, nii lihtsad, noored ja lõbusad, et Zenjal oli tahtmine neid mõlemaid kallistada Sügav kurd lõikus Georgi laubasse, ta tõmbus vimma,

kallutas pea küljele. Nüüd oli ta vanamees, kes hakkas madala kolava häälega laulma:

Ju kolmas öö mul pole und. Ma aina näen,
et miski liigub sala sünges vaikuses. Mu
süda ärevil. Ma surun püssi käes, just
nagu kahekümne pika aasta eest.

Kuid kui ma nüüdki kohtan võitluses nii
karmis sind, palgasõdur vaenlase armeest,
siis mina, hallipäine rauk, veel olen
valmis ju võitlema ja seisma kindlalt sinu ees.
«Ah, kui hästi! Ja kui kahju on sellest vaprast lombakast vanamehest! Tubli, tubli...» pomises Zenja. «Nii, nii. Mängi, Olja! Kahju ainult, et isa sind ei kuule.»
Pärast kontserti jalutasid Georgi ja Olga sõbralikult teineteise käest kinni hoides mööda alleed.
«Kõik on nii, nagu olema peab,» ütles Olga. «Kuid ma ei tea, kuhu Zenja on kadunud.»
«Ta seisis pingil,» vastas Georgi, «ja hüüdis: «Braavo, braavo!» Siis tuli ta juurde...» siin Georgi takerdus, «keegi poiss, ja nad kadusid.»
«Missugune poiss?» muutus Olga rahutuks. «Georgi, te olete vanem, ütelge, mis ma peaksin temaga tegema? Vaadake! Hommikul leidsin ma talt selle paberi!»
Georgi luges sedeli läbi. Nüüd tõmbas ka tema kulmud kortsu ja jäi mõttesse.
«Ära karda, see tähendab muidugi — ära kuula sõna. Oh, kui see poiss minu kätte satuks, küll ma temaga räägiksin!»
Olga peitis sedeli ära. Mõni aeg nad vaikisid. Kuid muusika mängis väga lõbusalt, ümberringi naerdi, ja võttes jälle käest kinni, läksid nad mööda alleed edasi.
Äkki põrkasid nad teeristmel kokku teise paariga, kes samuti sõbralikult käest kinni hoides neile vastu tuli. Need olid Timur ja Zenja.
Kohmetuses tegid mõlemad paarid teineteisele viisaka kummarduse.
«Seal ta on!» lausus Olga meeleheitega, sakutades Georgit varrukast. «See ongi seesama jõnglane.»
«Jah,» sattus Georgi segadusse, «aga peaasi, et see ongi Timur, minu hulljulge vennapoeg.»
«Ja sina ... teie teadsite!» vihastas Olga. «Ja te ei öelnud mulle midagi!»

Lükanud ta käe eemale, jooksis Olga mööda alleed minema. Ent ei Timurit ega Ženjat polnud enam näha. Olga pöördus kitsale kõverale jalgrajale ja alles siin nägi ta Timurit, kes seisis Figuuri ja Kvakini ees.
«Kuule,» lausus Olga, astudes talle üsna ligi. «Teile on vähe sellest, et te kõik aiad läbi kolasite ja tühjaks tegite — isegi vanakestel, isegi orvuks jäänud tüdrukukestel; teile on vähe sellest, et teie eest isegi koerad põgenevad — nüüd rikud sa veel minu õde ja ässitad teda minu vastu üles. Sul on kaelas pioneerirätt, aga sa oled lihtsalt. . . kõlvatu.»
Timur muutus kahvatuks.
«See pole tõsi,» sõnas ta. «Teie ei tea midagi.» Olga lõi käega ja jooksis Zenjat otsima. Timur seisis ja vaikis.
Vaikisid ka täbarasse seisukorda sattunud Figuur ja Kvakin.
«Noh, kuidas on, komissar?» küsis Kvakin. «Nagu ma näen, pole sinulgi alati lõbus.»

«Jah, ataman,» vastas Timur silmi tõstes aeglaselt. «Mul on praegu raske, mul pole lõbus. Oleks parem olnud, kui te oleksite mind kinni võtnud, läbi kolkinud, peksnud, kui et ma pean teie pärast kuulama . . . seda.»
«Mis sa siis vait olid?» muigas Kvakin. «Oleksid võinud öelda, et ega see mina olnud, nemad olid. Me seisime ju siinsamas kõrval.»
«Jah! Sina oleksid võinud öelda, ja meie oleksime sulle selle eest naha peale andnud,» pistis Figuur rõõmsalt vahele.
Ent Kvakin, kes sellist toetust hoopiski polnud oodanud, vaatas külmalt ja vaikides oma seltsimeest. Timur aga, puudutades käega puutüvesid, läks aeglaselt ära.
«Uhke,» ütles Kvakin tasa. «Nutt tikub peale, aga vaikib.»
«Annaks talle õige korra, ja ta hakkabki nutma,» ütles Figuur ja lennutas Timurile järele kuusekäbi.
«Tema on . . . uhke,» kordas Kvakin kähinal, «aga sina ... sina oled — lurjus!» Ja pööranud ümber, virutas Figuurile rusikaga vastu otsmikku.
Figuur jahmus, kukkus siis ulguma ja pistis jooksu. Kvakin jooksis talle veel veidi järele ja andis võmmusid selga.
Lõpuks Kvakin peatus, tõstis üles mahapillatud soni,
318
ropsis seda vastu põlve, astus jäätisemüüja juurde, ostis portsjoni jäätist, najatus vastu puud ja nakkas raskesti hingates ahnelt suurte tükkide kaupa jäätist neelama.
Peoplatsil, lasketiiru lähedal, leidis Timur Geika ja Sima.
«Timur!» hoiatas teda Sima. «Su onu — ta näib olevat väga vihane — otsib sind.»
«Jah, lähen, ma tean.» «Kas sa siia tagasi tuled?» «Ei tea.»
«Tima!» lausus Geika ootamatult pehmelt ja võttis seltsimehe käe. «Mis see's on? Me ei ole ju kellelegi midagi paha teinud. Ja sa tead, et kui inimesel on õigus ...»
«Jah, tean... siis ei karda ta mitte midagi maailmas. Aga valus on tal siiski.»
Timur läks minema.
Olgale, kes akordioni koju tassis, lähenes Zenja. «Olja!»
«Mine ära!» vastas Olga, heitmata õele pilku. «Ma sinuga enam ei räägi. Sõidan praegu Moskvasse, ja ilma minuta võid sa käia, kellega tahad, kas või hommikuni.»
«Aga, Olja ...»
«Ma ei räägi enam sinuga. Ülehomme sõidame me Moskvasse. Seal ootame isa.»
«Jah! Isa, aga mitte sina — tema saab kõik teada!» hüüdis Zenja vihaselt pisarsilmil ning tormas otsima Timurit.
Ta leidis Geika ja Simakovi ning päris neilt Timuri järele.
«Ta kutsuti koju,» sõnas Geika, «onu on tema peale millegipärast seoses sinuga väga vihane.»
Meeletus vihas lõi Zenja jalaga vastu maad, surus käed rusikasse ja hüüdis:
«Niiviisi . .. mitte millegi eest. .. inimesed hukkuvad!»
Ta võttis kase tüve ümbert kinni, kuid järsku hüppasid ta juurde Tanja ja Njurka.
«Zenka!» hüüatas Tanja. «Mis sul on? Zenja, jookseme! Sinna tuli bajaanimängija, seal algas tants — tüdrukud tantsivad.»
Nad haarasid Zenja kaasa, sakutasid teda ja tirisid ta ringi lähedale, mille keskel vilksatasid lilledena kirevad kleidid, pluusid ja sarafanid.
319
«Ära nuta, Zenja,» ütles Njurka kiiresti ja läbi hammaste nagu alati. «Mina ei nuta isegi siis, kui vanaema mind kolgib! Tüdrukud, lähme parem ringi! Hüppame!»
«Hü-hüppame!» osatas Zenja Njurkat.
Nad pugesid ahelikust läbi ning hakkasid keerlema ja tiirlema meeletult lõbusas tantsus.

Kui Timur oli koju jõudnud, kutsus onu ta enda juurde.
«Mind on sinu öised seiklused ära tüüdanud,» ütles Georgi. «Ma olen tüdinenud su signaalidest, helistamis-test, nööridest. Mis imelik lugu see tekiga oli?»
«See oli eksitus.»
«Tore eksitus! Selle tüdrukuga ära enam tegemist tee: ta õde ei salli sind.»
«Mispärast?»
«Ei tea. Küllap oled ära teeninud. Mis kirjad need sul on? Mis kummalised kohtumised need on koiduajal aias? Olga ütleb, et sa õpetad tüdrukule ulakusi.»
«Ta valetab,» ägestus Timur, «ja ise on veel kommunistlik noor! Kui ta mõnest asjast aru ei saa, siis kutsugu mind enda juurde ja küsigu. Ma vastan igale ta küsimusele.»
«Hästi. Seni aga, kui sa talle veel midagi pole vastanud, keelan sul läheneda nende suvilale ja — üleüldse, kui sa hakkad omavoli tarvitama, saadan su otsekohe koju ema juurde.»
Ta tahtis lahkuda.
«Onu,» peatas teda Timur, «aga kui teie veel poisike olite, mida teie siis tegite? Kuidas teie mängisite?»
«Meie? ... Me jooksime, hüplesime, ronisime mööda katuseid, juhtus, et koguni kaklesime. Kuid meie mängud olid lihtsad ja kõigile arusaadavad.»
Et Zenjale õpetust anda, sõitis Olga õhtul Moskvasse, lausumata õekesele sõnagi. Moskvas polnud tal mingisugust asjaajamist. Seepärast läks ta enne kojuminekut sõbratari poole, istus selle juures pimedani ja alles umbes kella kümne'ajal läks oma korterisse.
Ta avas ukse, süütas valguse ja samas võpatas: ukse külge oli nõelaga kinnitatud telegramm.
Olga avas telegrammi ja luges läbi. Telegramm oli isalt.

Õhtul, kui veoautod olid pargist juba ära sõitnud, jooksid Zenja ja Tanja suvilasse. Hakati võrkpalli mängima ja Zenja pidi kingade asemel tuhvlid jalga panema.
Ta sidus parajasti paelu kinni, kui tuppa astus naine, valgepäise tüdrukukese ema. Tütarlaps lamas ta kätel ja tukkus.
Kuulnud, et Olgat pole kodus, muutus naine nukraks.
«Ma tahtsin tüdrukukese teie juurde jätta,» ütles ta. «Ma ei teadnud, et õde ei ole... Rong saabub täna öösel ja ma pean Moskvasse emale vastu minema.»
«Jätke ta siia,» sõnas Zenja. «Milleks siin Olga ... Kas siis mina ei olegi inimene või? Pange ta minu voodisse, ma ise heidan teise.»
«Ta magab rahulikult ja ärkab alles hommikul,» rõõmustas ema. «Tema juurde on vaja ainult harva minna, et patja kohendada.»
Tüdrukuke riietati lahti, pandi magama. Ema läks ära. Zenja tõmbas kardina eest, et voodike läbi akna näha oleks, paugatas rõduukse kinni ja nad jooksid Tanjaga võrkpalli mängima, leppides kokku pärast iga mängu kordamööda vaatama joosta, kuidas tütarlaps magab.
Vaevalt jõudsid nad lahkuda, kui trepile astus kirjakandja. Ta koputas kaua, et talle aga keegi ei vastanud, läks ta värava juurde tagasi ja küsis naabrilt, kas ehk pererahvas pole linna sõitnud.
«Ei,» vastas naaber, «tüdrukut nägin ma praegu siin. Anna, ma võtan telegrammi vastu.»
Naaber kirjutas alla, pistis telegrammi tasku, istus pingile ja läitis piibu. Tal tuli Zenjat kaua oodata.
Möödus umbes poolteist tundi. Jälle astus naabri juurde kirjakandja.

«Näh,» ütles ta. «Ja mis tulekahju või rutt see küll on? Võta, sõber, ka teine telegramm vastu.»
Naaber kirjutas alla. Oli juba päris pime. Ta astus väravast sisse, sammus rõduastmeist üles ja vaatas läbi akna tuppa. Väike tüdruk magas. Tema pea juures padjal lebas punakas kassipoeg. Tähendab, pererahvas oli kuskil läheduses. Naaber avas õhuakna ja poetas mõlemad telegrammid sellest sisse. Need langesid korralikult aknalauale ja tagasi tulles pidi Zenja neid kohe märkama.
Kuid Zenja ei märganud. Tulnud koju, kohendas ta kuuvalgel tüdrukukest, kes oli padjalt maha libisenud, ajas kassipoja minema, riietus lahti ja heitis magama.

Ta lebas kaua ärkvel, mõeldes: näe, milline võib olla elu! Tema pole süüdi ja Olga vist ka mitte. Aga näe, esimest korda läksid nad Olgaga tõsiselt tülli.
Oli väga solvav. Und ei olnud ja Zenjal tuli tahtmine süüa moosiga saia. Ta hüppas üles, astus kapi juurde, lülitas sisse valguse ja nägi siis aknalaual telegramme.
Tal hakkas hirm. Värisevate kätega tõmbas ta telegrammid lahti ja luges läbi. Esimeses oli:
«Saabun täna läbisõidul kaheteistkümne kolme vahel öösel pkt Oodake linnakorteris isa.» Teises:
«Sõida viivitamata isa on öösel linnas Olga.»
Zenja vaatas hirmuga kella. Oli kolmveerand kaksteist. Tõmmanud selga kleidi ja haaranud kätele unise lapse, tormas ta otsekui poolhull trepile. Mõtles järele. Asetas lapse voodisse tagasi. Hüppas õue ja kihutas piimanaise maja juurde. Ta põrutas rusikaga ja jalaga vastu ust, seni kui aknale ilmus naabrinaise pea.
«Mis sa taod?» küsis see unise häälega. «Mis sa tem-butad?»
«Ma ei tembuta,» ütles Zenja paluvalt. «Mul on vaja piimanaist, tädi Mašat. Ma tahtsin lapse tema juurde jätta.»
«Mis juttu sa ajad?» vastas naabrinaine akent kinni lüües. «Perenaine sõitis juba hommikul maale vennale külla.»
Jaama poolt kostis läheneva rongi vile. Zenja jooksis tänavale ja põrkas kokku hallipäise džentelmeniga, doktoriga.
«Vabandust!» pomises Zenja. «Ehk teie teate, missugune rong see praegu vilistab?»
Džentelmen vaatas kella.
«Kakskümmend kolm viiskümmend viis,» vastas ta. «See on täna viimane Moskva poole minev rong.»
«Kuidas viimane?» sosistas Zenja pisaraid neelates. «Aga millal järgmine läheb?»
«Järgmine läheb hommikul kell kolm nelikümmend. Tütarlaps, mis sul on?» küsis vanamees osavõtlikult, haarates tuikuval Zenjal õlast. «Sa nutad? Võibolla saan raa sind millegagi aidata?»
«Ah ei!» vastas Zenja nuukseid tagasi hoides ja jooksis eemale. «Nüüd ei saa mind enam mitte keegi maailmas aidata.»

Kodus peitis ta pea padjasse, hüppas aga kohe üles ja vaatas magavat tüdrukukest vihaselt. Siis sai ta enesevalitsemise tagasi, kohendas tekki ja tõukas padjalt maha punaka kassipoja.
Ta süütas valguse rõdul, köögis, toas, istus diivanile ja raputas pead. Nii istus ta kaua ega mõtelnud arvatavasti millestki. Kogemata riivas ta sealsamas vedelevat akordioni. Masinlikult tõstis ta selle põlvedele ja libistas sõrmedega üle klahvide. Hakkas helisema pidulik ning kurb meloodia. Zenja katkestas järsult mängimise ja astus akna juurde. Ta õlad tõmblesid.

Ei! Jääda üksinda ja kannatada säärast piina, selleks polnud tal enam jõudu. Ta süütas küünla ja läks komistades läbi aia kuuri juurde.
Ongi pööning. Nöör, kaart, kotid, lipud. Ta süütas laterna, astus tüüriratta juurde, leidis talle vajaliku juhtme, kinnitas selle haagi külge ja keeras järsult ratast.
Timur magas, kui Rita käpaga ta õlga puudutas. Seda tõuget Timur ei tundnud. Siis võttis Rita hammastega tekist kinni ja tiris selle põrandale.
Timur hüppas üles.
«Mis sul on?» küsis ta arusaamatuses. «Kas on midagi juhtunud?»
Koer vaatas talle otsa, liputas saba ja vangutas pead. Nüüd kuulis Timur pronkvskellukese helinat.
Mõistmata, kellele teda praegu kesköö1 vaja võis olla, läks ta rõdule ja võttis telefonitoru.
«Jah, mina, Timur, olen aparaadi juures. Kes? See oled sina .. . Sina, Zenja?»
Algul kuulas Timur rahulikult. Siis hakkasid ta huuled liikuma ja näole ilmusid punased laigud. Ta hingamine muutus kiireks ning katkendlikuks.
<da ainult kolmeks tunniks?» küsis ta ärevalt. «Zenja, sa nutad? Ma kuulen... Sa nutad. Ei tohi! Ei ole tarvis! Ma tulen varsti.. .»
Ta riputas toru hargile ja haaras riiulilt rongide sõiduplaani.
«Jah, siin ta on, viimane, kell kakskümmend kolrn viiskümmend viis. Järgmine läheb alles kell kolm nelikümmend.» Timur seisab ja hammustab huult. «Hilja! Kas siis tõesti ei saa mitte midagi teha? Ei! Hilja!»
Ent Zenja värava peal põleb punane viisnurk päeval

ja ööl. Selle oli Timur ise oma käega süüdanud ja selle sirged teravad kiired helgivad ning vilguvad ta silmade ees.
Komandöri tütar on hädas! Komandöri tütar on ootamatult sattunud väljapääsmatusse olukorda.
Ta riietus kiiresti, hüppas tänavale, ja juba mõne hetke pärast seisis ta hallipäise džentelmeni suvila ees. Doktori kabinet oli veel valgustatud. Timur koputas. Talle avati.
«Kelle juurde?» küsis džentelmen temalt kuivalt ja imestunult.
«Teie juurde,» vastas Timur.
«Minu juurde?» Džentelmen mõtles pisut, lükkas siis ukse laia žestiga lahti ja ütles: «Siis palun, ole lahke! ...» Nad ei kõnelnud kaua.
«See on kõik, mida me teeme,» lõpetas Timur säravi silmi oma jutu. «See on kõik, mida me teeme, kuidas mängime, ja selleks ongi mulle praegu vaja teie Koljat.»
Vanake tõusis vaikides. Järsu liigutusega võttis ta Timuri lõuast kinni, tõstis ta pea üles, vaatas talle silma ja väljus.
Ta läks tuppa, kus magas Kolja, ja sakutas teda õlast.
«Tõuse üles,» ütles ta, «sind kutsutakse.»
«Aga ma ei tea midagi,» ütles Kolja ehmunult silmi pungitades. «Vanaisa, ma ei tea tõesti midagi.»
«Tõuse üles,» kordas džentelmen kuivalt. «Sinu sõber tuli sulle järele.»
Pööningul põhusületäie otsas istus Ženja, käed ümber põlvede. Ta ootas Timurit. Timuri asemel aga ilmus luugi vahele Kolja Kolokoltšikovi sassis pea.
«See oled sina?» imestas Zenja. «Mis sul vaja on?»
«Ma ei tea,» vastas jahmunud Kolja vaikselt. «Mina magasin. Tuli tema. Ma tõusin üles. Ta saatis. Ta käskis, et me läheksime sinuga alla jalgvärava juurde.»
«Milleks?»

«Ma ei tea. Mul eneselgi peas vasardab ja undab. Mina, Zenja, ma ka ei saa millestki aru.»
Luba küsida polnud kelleltki. Onu ööbis Moskvas. Timur süütas laterna, võttis kirve, kutsus koer Rita ja läks välja. Ta peatus suletud kuuriukse ees ja vaatas algul kirvest, siis lukku. Jah! Ta teadis, et nõnda teha ei tohi, kuid teist väljapääsu ei olnud. Tugeva löögiga purustas ta luku ja tõi mootorratta välja.
324
«Rita!» ütles ta kibedusega, laskus põlvele ja suudles koera koonule. «Sa ära pahanda! Ma ei saanud teisiti toimida.»
Zenja ja Kolja seisid jalgvärava juures. Eemalt hakkas paistma kiiresti lähenev tuli. Tuli lendas otse nende poole, kostis mootori mürin. Nad kissitasid pimestatult silmi ja taganesid plangu poole, kui korraga tuli kustus, mootor jäi seisma ja nende ette ilmus Timur.
«Kolja,» ütles.ta, ilma et oleks teretanud või midagi küsinud, «sina jääd siia ja valvad magavat tüdrukut. Sa vastutad tema eest terve meie meeskonna ees. Zenja, istu peale. Edasi! Moskvasse!»
Zenja hüüatas, võttis kogu jõust Timuri ümbert kinni ja suudles teda.
«Istu, Zenja, istu!» käskis Timur, püüdes näida karmina. «Hoia kõvemini kinni! Noh, edasi! Liigume edasi!»
Mootor hakkas mürisema, signaal röögatas ja peatselt kadus punane tuluke hämmeldunud Kolja silmist.
Ta seisis pisut, tõstis kepi, ja hoides sed-a käes nagu laskevalmis püssi, hakkas liikuma ümber heledasti valgustatud suvila.
«Jah,» pomises ta, sammudes tähtsalt. «Ah, raske oled sa, sõduri elu! Pole sul rahu ei päeval ega ööl!»
Aeg lähenes kella kolmele öösel. Polkovnik Aleksandrov istus laua ääres, millel seisid jahtunud teekann ja taldrikud vorsti-, saia- ning juustulõikudega.
«Poole tunni pärast sõidan ma ära,» ütles ta Olgale. «Kahju, et Zenjat ei saanud näha. Olja, kas sa nutad?»
«Ma ei tea, miks ta ei tulnud. Mul on temast nii kahju, ta nii ootas sind. Nüüd läheb ta päris arust ära. Aga ta on juba niigi hull.»
«Olja,» ütles isa tõustes, «ma ei tea, ma ei usu, et Zenja oleks võinud sattuda halba seltskonda, et teda oleks või-dud ära rikkuda, et teda kasutataks. Ei! Selline ta iseloom ei ole!»
«No näed!» muutus Olga nukraks.-«Sa ainult ütle talle seda. Ta seletab selletagi, et iseloom olevat tal samasugune kui sinul. Aga mis samasugune see on! Ta ronis katusele, laskis korstnast nööri alla. Ma tahan võtta triikrauda, aga see kargab üles. Isa, kui sa ära sõitsid, oli tal neli kleiti. Kaks on juba nartsud. Kolmandast on ta
325
välja kasvanud, üht ma ei ole talle seni veel kandmiseks andnud. Kolm uut õmblesin talle ise. Aga kõik otsekui põleb ta seljas. Alati on ta täis siniseid plekke ja krii-mustusi. Tema aga tuleb muidugi ligi, ajab huuled torru ja sinised silmad pärani. Noh, muidugi mõtlevad kõik — lilleke, aga mitte tüdruk. Aga mine lähemale: ohoo! lilleke! Kui puudutad, siis kõrvetab. Isa, ära arva, nagu oleks temal samasugune iseloom kui sinul. Katsu talle ainult seda öelda! Ta tantsib siis kolm päeva korstna otsas.»
«Hüva,» nõustus isa, süleldes Olgat. «Ma ütlen talle. Ma kirjutan talle. Noh, aga sina, Olja, ära teda nii väga pigista. Ütle talle, et ma teda armastan ja meeles pean, et me varsti tagasi tuleme ja et ta minu järele ei tohi nutta, sest ta-on komandöri tütar.»
«Ta nutab ikkagi,» ütles Olga ja surus end isa vastu. «Ka mina olen komandöri tütar. Ja ka mina nutan.»

Isa vaatas kella, astus peegli juurde, pani rihma vööle ja hakkas sõduripluusi siledaks tõmbama.
Äkki paugatas välisuks. Ukse-eesriided nihkusid kõrvale. Ja õlgu kuidagi nurgeliselt kokku tõmmates, otsekui valmistudes hüppeks, ilmus nähtavale Zenja.
Ent selle asemel et hõisata, joosta ja hüpata, läks ta käratult kiiresti isa juurde ja peitis vaikides näo ta rinnale.
Ta laup oli täis poripritsmeid, kortsunud kleit kaetud plekkidega. Ja Olga küsis hirmunult:
«Zenja, kust sa tuled? Kuidas sa siia sattusid?»
Pead pööramata lõi Zenja tõrjuvalt käega — see tähendas:
«Oota! ... Pea! ... Ära päri! ...»
Isa võttis Zenja kätele, istus diivanile ja asetas ta oma põlvedele. Ta vaatas Zenjale näkku ja pühkis peoga ta määrdunud otsaesise puhtaks.
«Jah, toredasti! Sa oled tubli inimene, Zenja!»
«Aga sa oled üleni porine, nägu on must! Kuidas sa siia sattusid?» küsis Olga jälle.
Zenja osutas ukse-eesriiete poole ja Olga nägi Timurit.
See päästis lahti autojuhi nahk-säärekatteid. Meelekoht oli tal määrdunud kollase õliga. Tal oli higine, väsinud, oma ülesande ausalt täitnud inimese nägu. Tervitades kõiki, noogutas ta peaga.

«Isa!» ütles Zenja, hüpates maha isa põlvedelt ja joostes Timuri juurde. «Sa ära usu kedagi! Nad ei tea midagi. See on Timur — minu väga hea sõber.»
Isa tõusis ja surus kindlalt Timuri kätt. Kiire ja juubeldav naeratus libises üle Zenja näo. Hetke silmitses ta uurivalt Olgat. Ja hämmeldunud, ikka veel arusaamatuses viibiv Olga astus Timuri juurde.
«Noh . . . Tere siis ...»
Peagi lõi kell kolm.
«Isa,» kohkus Zenja, «sa tõused juba püsti? Meie kell on ees.» ,
«Ei, Zenja, ta on täpne.»
«Isa, sinu kell on ka ees.» Ta jooksis telefoni juurde, valis «aja» ja torust kostis rahulik metalne hääl:
«Kell on kolm ja neli minutit!»
Zenja vaatas seinale ja lausus ohates:
«Meie kell on ees, aga ainult ühe minuti võrra. Isa, võta meid vaksalisse kaasa, me saadame sind rongile!»
«Ei, Zenja, ei või. Mul pole seal enam aega.»
«Miks? Isa, sul on ju pilet olemas?»
«On.»
«Pehmesse?»
«Pehmesse.»
«Oh, kuidas ka mina tahaksin koos sinuga sõita pehmes vagunis kaugele-kaugele! ...»
Aga see polnudki vaksal, vaid mingi jaam, mis sarnanes Moskva-lähedase kaubajaamaga, näiteks Sortirovotš-najaga. Teed, pöörangud, rongid, vagunid. Inimesi pole. Rööbastel seisab soomusrong. Raudaken paotub, vilksatab korraks leegist valgustatud masinisti nägu ja kaob jälle.
Nahkmantel seljas, seisab platvormil Zenja isa — polkovnik Aleksandrov. Talle läheneb leitnant, tõstab käe kõrva äärde ja küsib:
«Seltsimees komandör, lubate soita?»
«Jah!» Polkovnik vaatab kella: kolm viiskümmend kolm minutit. «On kästud välja sõita kell kolm viiskümmend kolm minutit.»

Polkovnik Aleksandrov läheb vaguni juurde ja vaatab ringi. Valgeneb, taevas aga on pilves. Ta haarab niiskest käepidemest. Tema ees avaneb raske uks. Asetades jala astmele, küsib ta naeratades iseeneselt:
327
«Pehmesse?» «Jah! Pehmesse ...»
Raske terasuks prantsatab tema taga mürtsudes kinni.
Ühetasaselt, ilma tõugete ja kolinata hakkab kogu see soomushiiglane liikuma ja lisab sujuvalt kiirust. Möödub vedur. Libisevad mööda kahurite tornid. Moskva jääb selja taha. Udu. Tähed kustuvad. Valgeneb.
Kui hommikul töölt tulnud Georgi ei leidnud kodunt Timurit ja ka mootorratast, otsustas ta poisi otsekohe koju ema juurde saata.
Ta istus parajasti kirja kirjutama, kui nägi läbi akna 'teerada mööda tulevat punaarmeelast.
Punaarmeelane võttis välja ümbriku ja küsis:
«Seltsimees Garajev?»
«Jah.»
«Georgi Aleksejevitš?»
«Jah.»
«Võtke saadetis vastu ja kirjutage alla.»
Punaarmeelane läks ära. Georgi vaatas ümbrikku ja vilistas arusaavalt. Jah. Siin ta ongi, seesama, mida ta juba ammu oli oodanud.
Ta avas ümbriku, luges teatme läbi ja kortsutas alustatud kirja kokku. Nüüd polnud vaja Timurit ära saata, vaid oli vaja ta ema telegrammiga siia suvilasse kutsuda.
Timur astus tuppa ja vihane Georgi lõi rusikaga vastu lauda. Timuri kannul sisenesid Olga ja Zenja.
«Tasemini!» ütles Olga. «Pole vaja karjuda ega rusikaga taguda. Timur pole süüdi. Süüdi olete teie, jah, ja mina ka.»
«Jah,» toetas kiiresti Zenja, «teie ärge tema peale karjuge. Olja, sa ära puuduta lauda. Näe, see revolver tulistab neil väga valjusti.»
Georgi vaatas Zenjale, siis revolvrile ja savist tuhatoosi katkisele kõrvale. Ta hakkas millestki aru saama, midagi aimama ja küsis:
«Nii et tookord öösel olid siin sina, Zenja?»
«Jah, see olin mina. Olja, jutusta sa talle kõik korralikult ära, meie aga võtame petrooleumi ja lapi ning lähme masinat puhastama.»
Järgmisel päeval, kui Olga rõdul istus, astus jalgväravast sisse komandör. Ta sammus enesekindlalt, otsekui
328
läheks oma koju. Imestunud Olga tõusis teda vastu võtma. Tema ees seisis tankiväekapteni mundris Georgi.
«Mis see siis on?» küsis Olga tasa. «Kas jälle... uus osa ooperis?»
«Ei,» vastas Georgi. «Ma tulin hetkeks sisse, et hüvasti jätta. See pole uus osa, vaid lihtsalt uus vorm.»
«Kas see on seesama: «Meie lööme läbi raua ja betooni otse südamesse?»» küsis Olga pisut punastudes ja krae-lõkmeile osutades.
«Jah, seesama. Olja, laulge ja mängige mulle midagi kaugeks reisiks.»
Ta istus. Olga võttis akordioni:

Lendurid-püoodid! Relvastus ja pommid!
Lendasidki kaugeretkele.
Ma ei teagi, millal

tagasi te jõuate.
Ainult tulge jälle
siia tagasi.
Hei, kus te ka olekski,
kas maa peal või taevaski
või võõrastes maadeski —
tiibu kaks,
tiivad punatähtedega,
kallid, kuid ka kaunid nad.
Ikka teid veel ootan ma
endiselt.

«Nii,» ütles Olga. «See kõik on aga lendureist, tankistidest ma niisugust ilusat laulu ei tea.»
«Pole viga,» palus Georgi. «Leidke mulle ilma lauluta mõni hea sõna.»
Olga vajus mõttesse ja vaikis, otsides vajalikku head sõna ning silmitsedes tähelepanelikult Georgi halle ja mitte enam naervaid silmi.
Zenja, Timur ja Tanja olid aias.
«Kuulge,» ütles Zenja, «Georgi sõidab praegu ära. Kutsume õige kogu oma meeskonna teda saatma. Anname vorm number ühe järgi üldise kokkukutse signaali. Küll tuleb siis alles sagimist!»
«Pole vaja,» vaidles Timur vastu.
«Miks?»
«Pole vaja. Me pole teisi kunagi niiviisi saatnud.»
«Noh, kui pole vaja, siis pole vaja,» nõustus Zenja. «Istuge te siin, mina lähen vett jooma.»

Zenja läks ära, Tanja aga pahvatas naerma. «Mis sul on?» ei taibanud Timur. Tanja naeris veel valjemini.
«Noh, küll on ikka tubli ja kaval see meie Zenjake! — «Mina lähen vett jooma»!»
«Tähelepanu!» kuuldus pööningult Zenja hele, juubeldav hääl. «Annan vorm number ühe järgi üldise kokkukutse signaali.»
«Hullumeelne!» hüppas Timur üles. «Kohe tormab siia sada poissi kokku! Mis sa teed?»
Ent raske ratas juba pöörles ja nagises, juhtmed rappusid ning tõmblesid: «Kolm-stopp», «kolm-stopp», peatus! Kuurikatuste all, sahvrites ja kanakuutides hakkasid kolisema signaalkellad — käristid, pudelid, plekitükid. Sada küll ei tulnud, kuid vähemalt viiskümmend poissi kihutasid tuttava signaali kutsel kiiresti kohale.
«Olja,» hüüdis Zenja rõdule tormates, «meie tuleme ka saatma! Meid on palju. Vaata aknast!»
«Ohoo,» imestas Georgi aknakardinat kõrvale lükates. «Teil on ju suur meeskond. Selle võib ešeloni panna ja rindele saata.»
«Ei või,» ohkas Zenja, korrates Timuri sõnu. «Kõigile ülemustele ja komandöridele on antud kõva käsk meiesu-guseid sealt nattipidi minema kihutada. Kahju! Minagi oleksin kuskil seal... lahingus, rünnakul. Kuulipildujad tuleliinile! . .. Esi-mene!»
«Esi-mene... kelkija ja ataman oled sa maailmas!» osatas teda Olga, viskas akordionirihma üle õla ja ütles: «Noh, kui saata, siis saata juba muusikaga.»
Nad läksid tänavale. Olga mängis akordioni. Siis hakkas etteastunud orkester kolistama klaaside ja plekitükki-dega, pudelite ja keppidega. Löödi lahti laul.

Nad läksid mööda haljaid tänavaid, tõmmates kaasa üha uusi ja uusi saatjaid. Algul kõrvalised inimesed ei taibanud, milleks selline kära, müra ja vingumine. Mis laul see on? Kuid saanud asjast aru, nad naeratasid ja igaüks neist, kes endamisi, kes valjult, soovis Georgile õnnelikku reisi.
Kui nad perroonile lähenesid, sõitis jaamast mööda sõjaväe-ešelon.
Esimeses vagunis olid punaarmeelased. Neile lehvitab, hüüti. Siis lähenesid lahtised vagunid koormatega, mille
330
kohale kerkis terve mets rohelisi aisu. Neile järgnesid vagunid hobustega. Hobused vehkisid peadega ja närisid heinu. Ja neilegi hüüti «hurraa!». Lõpuks vilksatas mööda platvorm, millel lebas midagi suurt, nurgelist, hoolikalt halli presenti mähitut.
Siinsamas, kõikudes rongi rappumisele kaasa, seisis tunnimees.
Ešelon kadus, sõitis ette rong. Timur jättis onuga hüvasti.
Georgi juurde astus Olga.
«Noh, nägemiseni!», ütles ta. «Ja võib-olla kauaks!» Georgi noogutas pead ja surus Olga kätt. «Ei tea . . . Kuidas saatus määrab!» Vedurivile, kära, kõrvulukustav orkestri müra. Rong sõitis minema. Olga oli mõtlik.
Zenja silmad särasid suures, talle endalegi arusaamatus õnnes.
Timur oli erutatud, kuid ta valitses end.
«Noh nii,» ütles ta pisut muutunud häälega, «nüüd jäin ka mina üksinda.» Ja otsekohe end sirgu ajades lisas: «Muide, homme tuleb ema minu juurde.»
«Aga mina?» hüüatas Zenja. «Ja nemad?» Ta osutas seltsimeestele. «Ja see?» Ja ta näitas sõrmega punasele viisnurgale.
«Võid rahulik olla!» ütles Timurile mõtiskelust virgunud Olga. «Sina mõtlesid alati inimestele ja nemad tasuvad sulle samaga.»
Timur tõstis pea.
Ah, ka siin, ka siin ei mõistnud ta vastata teisiti, see lihtne ja armas poisike! Ta libistas pilgu üle seltsimeeste, naeratas ja ütles: «Ma seisan... ma vaatan. Kõigil on hea! Kõik on
rahulikud. Tähendab, et ka mina olen rahulik.»
1940. a.

SISUKORD

Sõjasaladus 5
Sinine tass 103
Trummilööja saatus . 127
Suits metsas 219
Tšuk ja Gek 241
Timur ja tema meeskond 269

Гайдар Аркадий Петрович ПОВЕСТИ II На эстонском языке Рисунки Х. Митта
Эстонское Государственное Издательство Таллин, Пярнуское шоссе, 18
Toimetaja H. Jürgenson
Kunstiline toimetaja H. Tikand
Tehniline toimetaja A. Tõnisson
Korrektorid L. Kukk ja L. Kivisalu
Ladumisele antud 15. IV 1963. Trükkimisele antud 8 VIII 1963. Paber 64X84, 1/16. Trükipoognaid 20,75 + 4 kleebist. Tingtrükipoognaid 17,22. Arvestuspoognaid 19,36. Trükiarv 30 000. Tellimise nr. 5288. Trükikoda «Kommunist», Tallinn, Pikk tn. 2.

Hind 79 kop.
T—11